

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 40—
polletno Din 20—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Bojevnisko novo leto

»Prelom« stopa v drugo leto. Na preteklost gleda z zavestjo, da je storil svojo dolžnost. Bil je luč v temi, ki je obdajala naš rod, klicar k redu v splošni zmedici, glasnik ljudstva proti nasilju, krivici, poniževanju in hlapčevstvu. Bil je znanilec nove dobe, ki prihaja, dobe ravnopravnosti, zakonitosti, razuma, pravice in s tem splošnega napredka.

»Prelom« in bojevniski pokret »Boj«, čegar misli naš list oznanja, sta v minulem letu izvršila razmeroma ogromno nalogo. Ko smo začeli s svojim delom, je bilo pri nas v Sloveniji, pa tudi v širši domačiji vse na tleh. Na površju so bili gostobesedneži in postavljachi, ki so minljive reči razglašali za neminljive in svoje poveljništvo izklicovali za večno. Zdelo se je, da se vračamo v starodavne čase, ko se je svet delil v graščake in tlačane, med katerimi je posredoval valptov bič. Ljudske množice so klonile, poštenjaki so se osramočeni in obupani umikali v zakotje. V ospredju so bili špekulantje, hinavci, petolizniki in nesposobneži. Protekcija je slavila nebrzdane orgije. Splošna beda je bila vedno večja, upanje v boljše čase je ugašalo. V ljudeh je čisto že opešala vera v pravico. S tem so se majali temelji družabnega sožitja in državne moči.

V tem težkem času, ko si nihče drug ni upal in tudi ni znal, so posegli vmes bojevniki in njihov bojni glasnik »Prelom«. Napovedali so najostrejšo borbo krivici, nasilju, neenakopravnosti, umetni delitvi državljanov v pooblašcene in »protidržavne«, udarili so proti monopolu v politiki in javnem življenju, oznanili so neizprosno boj korupciji in izrabljanju oblasti v samopašne namene. Ko se je vse treslo od strahu in pasje ponižnosti, so vstali borci s krvavih poljan in vžigali z mnogim nepojmljivo hrabrostjo in drznostjo v širokih množicah državljansko zavest in človeški ponos. Naučili so jih razlikovati med minljivimi režimi in državo, katera pojma sta se v strašno škodo države že istovetila. Poživili in dvignili so ljubezen do skupne domovine in države, ker so prinesli ljudstvu novega upanja, da prihajajo bolj širši časi.

Borba z zlom, s silami teme, ni bila lahka. Boriti smo se morali manj z odkritim nasiljem kolikor z lažjo, ovadustvom in z vsemi mogočimi spletkami. Po mnogih peripetijah lahko gledamo z zadovoljenjem na položaj na bojišču. Napadi so odbili, moči teme so na umiku, bojevniska armada je v dobrem razpoloženju in njene vrste naraščajo.

Zavedamo se, da z dosedanjimi uspehi naš boj še ni končan. Nasilniki so v glavnem premagani, pojavljajo pa se do bro izpočiti spletke, ki jim »Boj« tudi ni po volji, ker kvarijo račune poklicnih politikov. Poklicni politiki so v hudih skrbih, kaj bo z njimi, če bojevnisko gibanje dokončno zmaga. Zato že skušajo in bodo še skušali zanesti v naše vrste nezaupanje in kali razdora. Disciplinirani borci, ki vedo, da je v organizaciji, slogi moč, bodo tudi te napade odbili.

Možno je, da se bodo poklicni politiki vseh struj še nadalje borili med seboj za premoč. Mogoče pa je tudi, da jih bo združil strah pred novo dobo, ki bo opravila brez njih. V obeh primerih bodo bojevniki šli naprej svojo začetno pot. Zavedajo se dobro, da more pokret zmagati le, če je razširjen na celo državo, bodo utrjevali svoje dosedanje zveze na jugu in si poiskali novih zaveznikov. Ustvarili bodo močno, nepremagljivo fronto vseh poštenih ljudi v državi, ki enako mislijo, in skupaj z njimi začeli končni boj za novo, prerojeno Jugoslavijo, ki bo dala ljudstvu, kar od nje pričakuje, v svetu pa bo izpolnila svojo zgodovinsko nalogo.

„Boj“ pozdravlja francoske tovariše

Solunski bojevniki so poslali na Oplenac deputacijo 240 mož z nad sto zastavami, da se poklonijo nad grobom blagopokojnega kralja Aleksandra, svojega nekdanjega bojnega tovariša in velikega prijatelja.

Na tem romanju so dospeli v nedeljo ponoči ob 23.19 na Rakek, kjer jim je bil prirejen navdušen sprejem. Gasilska godba iz Cerknice je zasvirala koračnico maršala Foša, goste, ki so ploskali iz šestih vagonov in se začeli rokovati z deputacijami invalidov, dobrovoljcev in bojevnikov, ki so jih pričakovale, je najprej v slovenskem jeziku pozdravil rakovski župan g. Tavčar, nato pa je francoske goste, ki jim je načeloval predsednik solunskih borcev g. Marc Héraut, nagovoril v francoščini naš tovariš, I. tajnik »Boja«, prof. J. Prezelj. V naslednjem prinašamo njegov govor:

»Gospod predsednik! Tovariši Solunci!

Dovolite mi, da Vam v trenutku, ko ste stopili na tla naše domovine, ponudim v imenu vseh bojnih organizacij dravske banovine kruh in sol našega prijateljstva. Bodite nam dobro došli!

Vselej, kadar so prišli bivši bojevniki vzhodne armade na obisk v Jugoslavijo, njihovo potovanje ni bilo preprost sprehod po državi, marveč pravi triumf. Težavno, kaj pravim, nemogoče bi mi bilo primerno popisati čustva, ki napolajujejo srca nas vseh, kadar se govori o bojevniki vzhodne armade, ki so, dolgo let je že tega, se borili, prelivali kri, prestajali največje napore in umirali za bodočnost naše države, obenem pa tudi za zmago pravice in uresničenje miru. Naš pregovor pravi: Kri ni voda. Da, kri, ki so jo s svoje strani prelili bojevniki vzhodne armade za svobodo naše domovine, je za vselej zapečatila pogodbo vzajemnega prijateljstva med Francijo in Jugoslavijo.

Nekdanje žrtve, tovariši Solunci, vaše in našega naroda žrtve, je videti, še ne zadočujejo. To pot prihajate k nam, da se poklonite nesmrtni senci tistega, ki je tako goreče ljubil vas, bojevniki vzhodne armade, in ki je bil največja nada našega naroda. Padel je na večnem bojišču človečanstva, na bojišču za mir in pravico. Sedaj počiva v svojem kraljevskem mavzoleju na Oplencu. Ni ga več, toda ostala nam je njegova oporoka, tisto ogromno podjetje, ki ga je začel, da udari krepke temelje močni, nezavisni Jugoslaviji, dobro zvarjeni v vseh svojih delih, srečni in resnični domovini za vse tiste, ki v njej prebivajo in ki naj bi ravno zato bila kamen za zgradbo mednarodnega miru.

Tovariši Francozje! Ko boste na Oplencu, pod tistimi mozaiki, prevetimi z neko skrivnostno lepoto, v senci tistih starih zastav, ki ste jih med vojno videli plapolati zmagi nasproti, boste nad posvečenim grobom gotovo premišljali o bodočnosti Francije in Jugoslavije. Dejali boste sami pri sebi, da je naše medsebojno prijateljstvo vrednota, ki jo je treba ohraniti za vedno, pa naj velja, kar hoče. Spomnite se v tem trenutku, da je edina stvar, ki jo naš narod zahteva, pravica in mesto na soncu. Prepričani smo, da nam boste pomagali uresničiti to Jugoslavijo naših sanj, kakor ste nam nekoč pomagali raztrgati verige tujega gospodstva.

Zivela Francija! Zivelo francosko-jugoslovansko prijateljstvo! Ziveli Solunci!

Politični obzornik

Doma

Narodna skupščina je sklicana na sejo za 3. januar popoldne. Na seji bo vlada g. Jevtića podala svojo deklaracijo, ki jo vsa domača in inozemska javnost z zanimanjem pričakuje.

„PRELOM“ v novem letu

Ko je lani začel »PRELOM« izhajati, je bil 14-dnevnik na 4 straneh. Stal je 20 Din na leto. Ko je postal tednik, se letna naročnina ni zvišala na 40 Din, ampak samo na 30 Din. Letos bo »PRELOM« izhajal kot tednik redno na 6 straneh in bi moral torej stati 60 Din na leto. Stane pa samo 40 Din ali 20 Din na pol leta. - Bojevniki, storite svojo dolžnost in naročite se na svoje glasilo! — Današnji številki je priložena čekovna položnica. Plačajte takoj naročnino, da boste list prejeli tudi v novem letu. Pridobite novih naročnikov! Čim večje bo število naročnikov, tem obsežnejši, boljši in popolnejši bo »PRELOM« v letu 1935.

Uprava in uredništvo.

V preteklem letu je »Boj« opravil veliko delo, za katero mu bo slovensko ljudstvo vedno lahko hvaležno. V najtežjem času mu je ustvaril organizacijo, kakršne doslej še ni poznalo, organizacijo, ki je res ljudska, ki jo je ljudstvo spoznalo za svojo, v kateri ima besedo tudi preprost zemljan, ki je prej moral vedno samo molčati in ubogati. To organizacijo moramo v novem letu izgraditi in izpopolniti tako, da bo potom nje ljudstvo vedno — in ne samo vsaka štiri leta — moglo povedati svojo pravo voljo. To res svojo organizacijo mora ljudstvo držati in je nikdar več izpustiti iz rok. S svojim vzgledom in vplivom pa bomo dosegli, da bodo tudi naši bratje Srbi in Hrvati ustvarili tako pravo vse ljudsko organizacijo, ki bo skupaj z »Bojem« nosilec bodočih dni.

Bojevniki vedo, kaj hočejo. Kakor mora za vse čase odzvoniti tistemu »ednozveličavnemu« pooblaščenemu enostrankarstvu, tako se tudi nočemo nikoli več vrniti v predšestojanuarski Babilon. Zbirati se moramo na novih temeljih, po novih vidikih. Prya naloga je npravni, so-

Ta nagovor je bil sprejet z navdušenimi vzkliki na naslov našega medsebojnega prijateljstva. Predsednik Marc Héraut se je govorniku vidno ginjen zahvalil v krasnih, toda krepkih besedah, češ, da hrani svoje izjave za Oplenac. Nato je med navdušenjem vseh prisotnih govornika prijel in poljubil. Godba je zaigrala marseljsko in našo državno himno.

Za trenotek so se Solunci pomešali med publiko, kjer so stali postrojeni tudi naši rakovski bojevniki s tov. Gornikom na čelu. Toda že je bilo treba na vlak, ki je spremljan od zvokov godbe in od klicov: Vive la France! in Živela Jugoslavija! polagoma utonil v meglo.

Ob prihodu v Ljubljano je bil Soluncem prav tako prirejen kljub pozni uri lep sprejem. Po nagovorih predstavnikov armade, mesta, Narodne odbrane in dobrovoljcev so se gostje razšli po hotelih.

Naslednje jutro so po kratkem obisku mesta ob 9. uri nadaljevali pot proti Beogradu in Oplencu, kjer polože čudovito lep in dragocen venec na kraljevi grob.

Tovariši Solunci! Prelita kri nas veže. Prepričani smo, da je ni sile, ki bi mogla razbiti prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo. Nasprotno, to prijateljstvo se lahko še okrepi. Delali bomo vsi za ta cilj, vi doma v Franciji, mi pa doma v Jugoslaviji. Pomnite pa kot smernico, da je najhujša rana za narod krivica. Zato nam pomagajte do pravice.

Vlado g. Jevtića je vse inozemstvo sprejelo z velikimi simpatijami, kar je razvidno iz pisanja skoraj vseh inozemskih listov. Angleški listi so med drugim tudi povdarjali, da pomeni vlada g. Jevtića velik napredek v primeri z bivšimi Uzunovićevimi vladami.

Ožji glavni odbor Jugoslovanske nacionalne stranke je imel 28. decembra ves dan sejo, na kateri je razpravljalo o novonastalem položaju. Ministri nove vlade, ki so obenem člani tega odbora, se seje niso udeležili. Na seji je bil sprejet sklep, da JNS vztraja še naprej pri smernicah, na katerih je bila ustanovljena, ter da bo s tega stališča presojala vse politične pojave in vse delo v našem državnem življenju in odredila svoje zadržanje v novo ustvarjenem položaju. — Iz tega bi sledilo, da bo JNS podpirala vlado g. Jevtića. Presenečenja pa niso izključena.

Za bana savske banovine je bil 29. novembra postavljen bivši minister in profesor zagrebške univerze dr. Marko Kostrenčič.

Vpokojena sta bila oba dosedanja pomočnika finančnega ministra ing. Nedeljković in Konstantinović. Mesto njiju je bil imenovan za pomočnika finančnega ministra g. Dušan Letica. — Prav tako je bil upokojen dolgoletni upravnik mesta Belgrada Lazarević in mesto njega postavljen dosedanj njegov pomočnik Dušan Filipović.

G. Nikola Uzunović je odložil predsedstvo poslanskega kluba Jug. nac. stranke. G. Uzunović je do pred kratkim združeval v svoji osebi kar tri važne funkcije, namreč predsedstvo vlade, predsedstvo Jug. nac. stranke in predsedstvo poslanskega kluba te stranke. Sedaj mu je ostalo le še predsedstvo JNS.

Po svetu

Francoski zunanji minister Laval je odložil svoje potovanje v Rim, kamor bi imel iti v začetku januarja. V mednarodnih političnih krogih smatrajo to kot nepovoljen znak za francosko-italijanska pogajanja, ki so v zadnjem času ponovno stopila v ospredje ev-

Bojevniki — borec, ne pozabi:

Tvoji glasili sta »PRELOM« in »BOJEVNIK«! Ta dva poročata prav o naših stvareh. Drugi časopisi o nas niso prav poučeni. Zato v njih ne boš zvedel resnice o pokretu.

ropske politike. Zadnje dni so po vseh evropskih središčih razpravljali o francosko-italijanskem načrtu pakta, ki bi združeval Francijo, Italijo, Nemčijo in Malo antanto. Namen te pogodbe bi bil, garantirati neodvisnost Avstrije in ureditev Podonavja. Kakor pa se zdi, je do tega še daleč.

Zaroto za zaroto odkrivajo boljševiki v svojih vrstah. Nedavno je bil umorjen visok funkcionar komunistične stranke Kirov. Morila in njegove tovariše so po kratki razpravi ustrelili. V zvezi s tem je Stalin napravil čiščenje v svojih vrstah. Ustreljenih je bilo kar po prekem sodu okrog 120 oseb, veliko število drugih, med njimi sta tudi bivša ljudska komisarja Zinovjev in Kamenjev, pa so pregnali v Sibirijo.

Paul Boncour, zastopnik Nj. Vel. kraljice Marije v procesu proti marsejskim atentatorjem, je prispel v Marseille in tam pregledal vso ogromno množino spisov o preiskavi. Razen tega je dal preiskovalnemu sodniku nove smernice za izsledovanje teroristov. Razprava bo najbrž v marcu. Zarotnika dr. Artukoviča izroči Francija jugoslov. oblastem.

Papež Pij XI. je za božič izdal mirovno poslanico, v kateri pravi na koncu: »Gospod, razženi na vse vetrove one, ki hočejo vojno. Mi hočemo mir in zato kličemo svetu: Mora biti mir, mir, mir!«

Italijani in Avstrijci. Da je vse govorice o neodvisnosti in samostojnosti Avstrije mlatenje prazne slame, o tem je prepričan vsakdo, ki trezno presoja politične dogodke. Dokazi o tem se nam nudijo vsak dan. Pred kratkim je objavil list »Vaterlande«, ki ga izdajajo švicarski Nemci in katerega dunajski dopisnik je sam glavni urednik znane »Reichspost«, senzacionalen članek, v katerem trdi, da o kakšni samostojnosti Avstrije sploh ne more biti govora, in piše med drugim: »Po zadnjih obiskih raznih avstrijskih »vodij« v Italiji je začela Italija dejansko podpirati Avstrijo v vojaškem oziru in izvajati pritisk na različne načine. Člani Heimwehra potujejo stalno v Italijo, kjer jih vojaško vzgajajo. Čete Heimwehra so oborožene z italijanskim orožjem. Italijanski oficirji preiskujejo teren vzdolž jugoslovansko-avstrijske meje pod vodstvom heimwehrovskih častnikov. V tovarni municije v Hirtenbergu so v zadnjem času zaposleni trije italijanski strokovnjaki. Topove in letala za avstrijsko vojsko dobavljajo Italija. Predvsem pa je opaziti, da se je Avstrija sama pričela temeljito oboroževati. Vojna industrija v Avstriji dobiva velika naročila za čelade, maske itd. in dela s polno paro. Po vsem tem ne kaže dvomiti, da sta se Avstrija in Italija dogovorili za vojaško sodelovanje. Sosedji obeh držav naj se po tem ravnajo.« Tako nemški švicarski list.

Do posaarskega glasovanja je še teden dni. 13. januarja se bo odločilo, čegav bo posej ta bogati kos zemlje. O treh možnostih bodo glasovali: Ali pod Francijo, ali pod Nemčijo ali tako, kakor je sedaj, namreč pod upravo Društva narodov. V Posaarju vzdržujejo že nekaj tednov red angleške, italijanske in druge čete, vendar so se kljub temu pripetili že številni incidenti. Vsi državniki pa izključujejo možnost vojne, pa naj bi glasovanje izpadlo tako ali tako, čeprav so do nedavnega vsi imenovali Posaarje ognjišče Evrope. Če dobi Posaarje Nemčija, se bo v vsakem oziru močno okrepila. Kajti v Posaarju je premoaga, kakor zlepa nikjer drugod v Evropi. In premog rabi tudi vojna industrija.

V Afriki pokajo puške. Več mesecev je že tega, kar so planile v svet vesti, da se Italija pripravlja na zasledbo Abesinije. Sedaj pa se je začelo že kar zares. Že več tednov ne mine skoro dneva brez večjih ali manjših spopadov na abesinsko-italijanski meji. Na obeh straneh je bilo po uradnih poročilih že precej stotin mrtvih in ranjenih. Zadnje dni je celo neko italijansko letalo bombardiralo abesinsko mesto, ki leži 50 km znotraj meje. Abesinska vlada je poslala že več protestnih brzojavk na Društvo narodov, vendar se zdi, da bo šla vsa zadeva mimo brez posebnega hrupa. Za Abesinijo stoji Japonska, ki oborožuje abesinsko vojsko. Vprašanje je, če se Italijanom v slučaju resnega spopada ne bo pripetilo tako kakor pred desetletji, ko so jih Abesinci z loki in sulicami nagnali tako, da so se ustavili šele v Tripolisu.

Japonska je odpovedala washingtonsko pomorsko pogodbo. Odslej bodo Japonci po mili volji gradili nove križarke in oklopnice, česar doslej po pogodbi niso mogli.

V Albaniji je začelo rogoviliti pleme Miriditov, ki so pretekle dni poskusili napad na glavno mesto Albanije Tirano. Napad pa se je ponesrečil. Zadnja poročila govore o pravem punktu.

10 milijonov šilingov (80 milijonov Din) so poslali »avstrijski begunci v Nemčiji« v Av-

Dr. Josip Hacin:

Priznajmo si!

Govoriti resnico, največkrat ni hvaljena stvar. Kdor hoče biti priljubljen ali popularen, se mora premnogokrat resnici izogniti. Vendar pa je potrebno, da vsaj od časa do časa slišimo nekaj resnice, čeprav to boli. In zasluge ima za nas edino oni, ki tvega svojo priljubljenost ter nam pove polno resnico, dočim nam je v škodo oni, ki nam laska, da s tem postane priljubljen.

Namen Združenja borcev Jugoslavije je med drugim zlasti ta, »da pridobiva somišljenike za duhovni preporod širokih narodnih plasti v dosego socialne pravičnosti in spoštovanja etičnih in človečanskih načel.«

Če naj Združenje borcev Jugoslavije doseže ta svoj namen, je potrebno, da njegovo glasilo »Prelom« — tvegačo s tem nekaj svoje popularnosti — pokaže tudi in pred vsem slabe strani današnjega rodu.

Zato se na tem mestu ob pričetku novega leta nekoliko pogledimo ter si čisto kratko povejmo na glas, kakšni smo današnji Slovenci.

Ena naša slaba lastnost je, da nam ni všeč, če se nam pove čista resnica. Laskati nam mora oni, ki hoče pridobiti naše zaupanje. Pravimo sicer, da se zavedamo, da tudi najpravičnejši greši sedemkrat na dan, toda onega, ki nas opozori na enega naših vsakdanjih grehov, sovražimo — ljubimo pa onega, ki hvali one naše dobre lastnosti, ki jih nimamo. Vsi politični govori in vsi politični članki, pa tudi mnoga poučna predavanja in mnogi poučni članki zadnjih par desetletij so prirojeni tej naši slabi lastnosti.

Ogromna je naša zavist, prav tako v zasebnem kakor v javnem življenju. »Kranjska fofšija« jo imenujemo, a se ne zavedamo, kako silno nas navdaja. Mnogokrat nam je ljubše, da sami utrpimo škodo, kakor pa, da bi sosed dosegel kak uspeh. In če moremo preprečiti sosedov uspeh, tvegamo v ta namen prav radi svojo lastno korist. Vse naše javno življenje zadnjih desetletij se je odigravalo v veliki meri v znamenju zavisti.

Če sem svojemu očetu zatožil brata, da me je udaril, je kaznoval najprej brata, ker me je udaril, nato pa mene, ker sem brata zatožil. Bil je ta oče priprost mož iz prejšnje generacije, pa se mu je zdelo grdo, da brat zatoži brata, čeprav

je res kriv. In danes drug drugega tožimo in se ovajamo in denunciramo na vseh koncih in krajih, med najnižjimi in najvišjimi. Pri gostilniškem omizju si človek ne upa govoriti odkrito, boječ se, da ga bo prijatelj, ki se danes z njim brati, jutri denunciral. In v javnosti se dan za dnevom večina ljudstva, vdana kralju in državi, denuncira kot protidržavna.

In doslednost prepričanja. Kje je? Včeraj smo preklinjali Radića kot izdajalca domovine, kot brezidejnega demagoga, kot političnega avanturista itd. ter se iz njega norčevali, jutri smo postali njegovi najožji zavezniki. Eni kakor drugi. Včeraj smo bili zagovorniki demokracije, jutri zagovorniki diktature, pojutrnjem zopet zagovorniki demokracije. Zopet eni kakor drugi.

Svobodo prepričanja, svobodo tiska in svobodo zborovanja zahtevamo. Pa če ima naš gostilniški tovariš v enem ali drugem oziru mnenje, ki se od našega razlikuje, se z njim spremo, če ne stepe. Če v tisku nekdo zastopa svoje mnenje, ga v tisku ozmerjamo, ne da bi iskali protargumentov. Če se kdo na zborovanjih ne laska, ga grdimo, če mu ne moremo razgnati zborovanja.

Pričeli smo nekoč z gonjo proti »farjem«. Odgovorili smo z geslom: »Uradnik žre, žre in žre.« Nadaljevali smo z volilnim geslom, da je advokat oderuh in goljuf. Posrečilo se nam je na ta način, da smo iztisnili iz javnega udejstvovanja veliko večino onih najboljših izobražencev, ki so jih njihovi očetje iz naroda poslali v šole, da bi se nekaj naučili in kazali narodu pot vlepšo bodočnost. Naučili so se nekaj, imeli so najlepše namene, bili so zmožni, da bi izpolnili upe, ki so se stavili v nje, a obrnili so javnosti hrbet, ker so bili nesposobni za zmerjanje in laskanje. In tako stoji pasivno ob strani ogromna večina iteligenca, katere sodelovanje bi narod krvavo potreboval.

Taki smo. Resnici nepristopni, zavistni, škodoželjni, nedosledni, nestrpni, domišljavi, usmerjeni le na osebno korist, brez spoštovanja do osebnosti svojega bližnjega, brez čuta odgovornosti v javnem delovanju. In le, če se tega zavemo, je mogoč oni duševni preporod, ki si ga je postavil »Boj« za svoj cilj.

Proč z lopovi!

Pred svetovno vojno je še bilo dokaj poštenosti. Zlate dukate so posojali med štirimi očmi — brez potrdil, brez menic in intabulacij. Ako je kdor deloval za narod in njegovo korist, je deloval iz navdušenja in do skrajnih mej pošteno. Bogastva so se zbirala s težkim in poštenim delom skozi dolga leta. Kdor je občutil, da bije iskreno domoljubno srce v njegovih prsih, ni nikdar mislil na to, da bi na podlagi svojega domoljubja mogel ali moral doseči kako materialno korist.

Toda danes? Na vsakem koraku naletiš na **lopovščino**. V našem dnevnem časopisju čitamo neštetokrat, kako je kak revizor, davčni uradnik, ali kdo drugi, ki ima priložnost upravljanja z državnim premoženjem, oškodoval državo za toliko in toliko stotisočev ali milijonov dinarjev. Tatvina se ugotovi, krivca odstranijo, ako se ne zna braniti in zadeva utone v pozabljenje. Za velike vsote grede taki tipi — ako že mora biti — lahkega srca v ječo, po prestani kazni pa uživajo sadove svojega »težkega in napornega« dela...

Po svetovni vojni so prišli na dan razni **vojni bogataši** — kot gobe po dežju. Čez noč so mnogi postali bogati na čudežen način. Kako in zakaj — ostane večno v tajnosti.

Dandanes ne dajo nikomur niti pare brez menice, dobrih žirantov in intabulacije. Ako nekdo služi narodu, služi največkrat samo dotlej, da si pridobi bogastvo; nato pa — o narod, dobra molzna kravica, prodan boš drugemu gospodarju!

Skraini čas je, da se naša resnična ljudska sila prebudi iz spanja ter zahteva

strijo »revnim družinam hitlerjevskega prepričanja«.

Španska vlada je spet v krizi. Povod za krizo je bilo to, da je špansko sodišče izpustilo iz ječe bivšega predsednika republike Azano, ki je sodeloval pri nedavnem krvavem katalonskem punktu.

Masarykove misli

»Vsako delo, ki naj koristi narodu, predpostavlja **zaupanje v samega sebe**. Nepristano tožimo, da »narod« nima vere v sebe; zakaj bi vse tovorili na »narod« — ta narod smo mi: vsak posameznik od nas.

Božja zapoved »ne kradi« pomeni danes za vestnega človeka mnogo več, kot v starih časih. Danes pomeni direktno potrebo reform, potrebo reorganizacije družbe na temelju miroljubnosti in pravicoljubnosti. »Ne kradi!« pomeni danes **potrebo socialnih reform!**

V politiki hočemo delovati tako, da ne rušimo tistega, kar bi se ne moglo porušiti brez večje nevarnosti in pretresljaja. **Hočemo pametno in pošteno taktiko**, enako pošteno napram sebi, kot napram tujcu. Naša politika mora prenehati biti »politika«. **Ničemo petolizništva, ničemo pa tudi nikake prenapetosti**. S tem pa ni rečeno, da se ne bomo borili proti zlu. Nasprotno — treba je delati proti njemu povsod in neprestano, toda dosledno, takoj in proti sami kali njegovi. **Ako bi takozvani poštene in dobri ljudje ne bili v jedru lenobe, bi zlobnih ljudi nikjer več ne bilo**. Vsakemu človeku, kakor tudi narodu se lahko pripeti, da se mora pred nasiljem braniti z ječlom, ne pa samo z delom in razumom...

Naš preporod mora biti preporod naše duše za novo življenje celega človeka. Vedno zopet moramo iskati in zahtevati resnico, ubogati resnico, učiti se resnice, ljubiti resnico, govoriti resnico, vztrajati v resnici, **braniti resnico — vse do smrti!**

POMENKI

»STANOVŠČINA«.

Neki manj znani ljubljanski tednik že par mesecev napada »stanovščino«, katero po vsej sili hoče spremeniti v »lašistanovščino«. Zanimivo bo, ali bo prijel tudi »Slovenca«, ki v svojem načelnem uvodniku z dne 30. decembra (»Ob koncu leta«) med drugim piše:

»Krščanska stanovska miselnost, ki jo tudi »Slovenec« zastopa, ni razredna, ampak objema ves narod kot eno nerazdelljivo celoto, v kateri naj zavzema vsak stan tisto mesto, ki ga po svojem delu in socialni koristnosti zasluži...«

Sploh bi bilo priporočljivo, da bojoder pri tem tedniku pazljivo prečita cel tisti »Slovenec« uvodnik. Pri tem naj zbere svoje moči, ker bo bral reči in izraze, ki bi drugje tiskane, vzbudile njegovo sveto jezo, na pr.:

... »Slovenec«... »bo varoval in po svojih močeh pospeševal naše skupne državne in nacionalne interese...« in »o naši lojalnosti in patriotizmu do naše Jugoslavije ne bomo nikdar in nikomur pustili dvomiti...«

In še več takih poučnih stvari bo bojoder bral. (Quod licet iovi, non licet bovi?)

LIBRIKALEC.

Kdo je bil liberalce? Liberalce je bil tisti, ki je zmerjal čez »larje« in ki ni hodil niti ob nedeljah k maši. Kdo pa je bil klerikalec? Klerikalec je bil tisti, ki je redno prejemal svete zakramente in volil dr. Sušteršiča. Kako zmešani pojmi! Danes nimamo več ne liberalcev in ne klerikalcev. Liberalci ne zmerjajo več čez duhovnike in hodijo k maši. Sušteršič je pa umrl in srbijski klerikalci imajo papeža doma. Besedi liberalce in klerikalce sta sedaj postali hudi žaljivki, ker najboljšje je biti pošten, pameten in priden mož. Torej librikalec!

BOŽIČNICA.

V pobiranju narodnega davka smo Slovenci prvi na svetu. Pred božičnimi prazniki me je obiskalo kak ducat narodnih ljudi, da prispevam za božičnico ubožnih otrok. V začetku sem se čutil počaščenega, da sem toliko vreden in poznan, da smem prispevati v narodne in socialne svrhe. Proti koncu obiskov na mi je postalo že vroče, toda sem se opogumil, obrisal pot s čela in stisnil še zadnje pare. Kajti človek ne sme omagati na sredi poti. In zmagal sem na ta način, da nisem svojim otrokom priredil nikake božičnice.

KUPUJ DOMAČE BLAGO!

To geslo se bo dalo popolnoma uresničiti, ko bomo to domače blago tudi sami z lastnim kapitalom producirali. Danes smo Jugoslovani z 80 % zemljedelci in zato kupujemo vsaj z 80 % lastne pridelke. Potrebno pa je, da vse svoje zemljedelske pridelke tudi prodamo, ker takrat se bo dvignilo blagostanje tega zemljedelskega in potem še ostalega prebivalstva. Zato bi se geslo bolj glasilo: prodaj domače blago!

ZIMSKE SUKNJE OBLEKE I.T.D. ZA GO-SPODE IN OTROKE V NAJVEČJI IZBERI

I. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta.

GIBANJE »BOJA«

Opozorilo vsem skupinam bojnikov

Opozorjamo vse skupine (vse dosedanje krajevne organizacije »Boja«), naj odgodijo svoje redne letne občne zbornice in tudi ustanovne občne zbornice do 13. t. m. Dotlej dobe točna navodila glede izpremembe pravil, ki je postala potrebna zato, ker so po prenehanju kolektivnega članstva izpremenjena tudi pravila centrale. Tem izpremembam je treba prilagoditi pravila skupin (krajevnih organizacij). Za vsak občni zbor bo treba vstaviti v dnevni red tudi točko: »izprememba pravil«.

Tajništvo »Boja«.

Netočna časopisna poročila

Nekateri domači in inozemski listi prinašajo zadnje čase razne netočne novice o »Boju«. Kakor so si naši nasprotniki nedavno že veselo meli roke, če: »Boja« je konec, »Boj« je razpuščen itd., pa se je to izkazalo kot pobožna želja, prav tako je tudi tuje in domače pisarjenje o namerah in sedanjem delu »Boja« le ugibanje, pogosto pa celo potvarjanje resnice.

»Boj« je in ostane zvest svojim načelom, ki se od začetka do danes niso nič izpremenila. »Boj« se je vedno globoko zavedal, da svojega programa ne more izpeljati, če ostane omejen na Slovenijo. Zato so slovenski bojovníki iskali in iščejo enakomislečih ljudi v celi državi z namenom, da se ustvari vsa jugoslavska obsegajoča fronta poštenjakov, ki bo izvedla bojovníški program. Iz te fronte ne bo izključen nihče in nobena skupina, ki zasleduje iste cilje kot slovenski bojovníki.

Prav tako hočejo slovenski bojovníki, sledeč enodušnemu naročilu svojih članov, omogočiti vsemu ljudstvu, da izraza svoji volji, ko pride čas za to. Kdor

hoče z bojovníškimi glasovi špekulirati, se bo urezal. Bojovníki vedo, kaj hočejo, in bodo šli svojo samostojno pot do konca v blagor ljudstva in države.

Časopisna ugibanja o obsegu in imenu velike fronte poštenjakov v Jugoslaviji so zgolj ugibanja. Ko pride čas, bodo bralci teh listov uvideli, kako slabo so informirani, in bodo prišli do prepričanja, da je glede bojovníških zadev še najbolj pametno brati bojovníško glasilo »Prelom«. Prav tako je svetovati vsakemu, ki čuti z bojovníki in mu je za usodo »Boja«, da se vpiše v svojo skupino bojovníkov, pa bo o vsem pravočasno obveščen in pravočasno tudi soodločal.

Vsak organiziran bojovník ve, da se ne bo nič važnega in končnoveljavnega zgodilo, ne da bi o tem sklepali pristojni bojovníški forumi. Vodstvo mora pripravljati, članstvo pa po svojih pravih odločitih.

Pri vsem svojem delu se bomo, kot doslej, ravnali po programu »Boja« in po volji bojovníkov. Kaj pravijo drugi, ni za bojovníke merodajno.

Po Mislinjski dolini...

V prekrasnem sončnem siju se je kopala plodna mislinjska ravan, ko sem neke jesenske nedelje hitel v njeno metropolo. Desno obronki zelenega Pohorja, levo odrastki karavanskih gora — kot tih pozdrav iz moje domovine pod njimi so mi bile to divno jutro. Kot izprožena puščica je hitela bela cesta pred menoj, da sem jo s težavo dohajal z navdušenim strojem.

Beli obrisi so se nenadoma pojavili na obzorju — kot čudež je rastel pred menoj, dokler ni stal v vsej svoji bahaški razsežnosti in zavesti moj daljni cilj — ponosni Slovenjgradec, naše zadnje večje naselje v ozki dolini, ki veže savinjsko z dravsko na zapadu. Preko ogromnega trga, ki me je spominjal velikih mestnih poljan po Slavoniji ali Šumadiji, sva tiho pridrsela pred neko hišo.

Kmalu so prišli možje in fantje ter me veselo sprejeli, tujca, toda pod okriljem bojovníštva svojega tovariša, ter me odvedli v miren kot. Gledal sem te kremenite obraze, poleg sive glave mislinjskega kmeta se je ostro odražal profil trškega inteligenta, žarele so temne oči, stisnjena je počivala trda pest na mizi. Odprli smo se drug drugemu, po našem znamenju smo se spoznavali: nevidna, a mogočna vez, ki veže vse poštene in trpeče slovenske ljudi, kjerkoli žive in kamorkoli prideš.

Mnogo stare nesloge je še ostalo med nami, to sem videl. Vse je navdušeno za delo, vse čaka, da tudi pri njih vstane dan, ko bo javno rojena nova družina naših tovarišev — toda še manjka velikopoteznega pregleda čez položaj, še se duhovi love v malih in izgubljajo v velikih rečeh. Toda ena volja jih preveva: pridružiti se nam in delati z nami. In to je glavno.

»Veste, če bi bili mi diktatorske vrste, bi vam enostavno enega komandirali, da vse to izpelje, in vam ga dali za predsednika, potem pa bi bila stvar hitro rešena. Ampak vse prej, samo tega ne. Rajši nimamo nič, kot da bi nam morali očitati, da delamo proti vam. Mi vemo, da boste tudi vi naši; mi vidimo vaš boj in ne dvomimo, da bo v njem zmagal tisti, ki bo vreden. Zato čakamo in vam stojimo v pomoč. Mi je vseeno, kdo bo pri vas prvi, samo da bo res pravi bojovník in spoštovan človek!« sem trdno razložil naše stališče, ko se nismo mogli zediniti v prvem hipu radi vodje.

»Tako je prav, da!« so pritrdili in danes imajo gotovo že izbrano svojega, ki mu zaupajo. Povedali so o svojih težavah — les je tista točka, okoli katere se vrti vse nehanje in dejanje mislinjskih ljudi. Mimo več žag me je vodila pot, ki stoje že spodaj ob Paki po malem raztresene vse do Drave — toda skoro rjavé ter se bore s smrtjo. Nad njimi tišči strmo gozdno pobočje na nje — iz gozda ne poje sekira in ne odmeva veseli krik.

Industrije skoro ni tu zgoraj. Kmetije so manjše, ali skrbno obdelane in silno prikopne. Pozna se jim diš skrbno negovane koroške zemlje, katere ograde je to polje. Več vzornih gospodarjev vodi ljudstvo k napredku; živinoreja se razvija in sadjarstvo. Še bolj pa manjka ljudem zavest, da so z nami tesnejše spojeni — nekako od rok nam leže ti kraji, ki so ravno tako slovenski in naši kot tisti v osrčju. Prekrasna je okolica tega ponosnega slovenjegraškega mesta, čudovit pokoj počiva nad njo. Turistika in smučanje sta zrastle iz lastne moči in zajemata vedno več mladine, ki hoče biti tudi zdrava, zavestna in močna. Polagoma se vrši zadnji boj proti starim nemškim ostankom, ki tiče v velikih ponosnih hišah po mestu, polagoma izginja poniževalna zavest, da je le tujec gospod. Mladi rod drži pogumno glavno pokonci, starejši ga z občudovanjem spremlja v njegovem hotenju, ki mu je v tolikih rečeh že tuje.

Stopal sem še nekoliko po žarko obsevanem prostranem trgu ter mislil na našo domovino, ki skriva toliko biserov v sebi. Večkrat sem se že vozil skozi ta kraj, ki me je vselej priklepal nase, zato sem pristrčno vesel stopal danes v njem, ko sem našel tudi tukaj navdušene ljudi in naše tovariše, kot sem jih že v toliko drugih krajih. V duhu sem skočil na zasanjani stari grad za mestom, s katerega se vidi kraj tako lepo, in mislil nad njim, kot sem mislil nad svojo prelepo ziljsko dolino, poslavljaljoč se od nje na Karavankah: »Ohrani nam te dobra usoda in daj srečo tvojim vrlim ljudem — naša si in naša ostaneš; ti pa ne pozabi, da si naš del in bodi nam v čast...«

Nekam nerad sem se poslovil iz tega kraja, ko sva zopet drvela domov. Kmalu za Mislinjem, tem neverjetno srčkanem gnezdom, me je objel hlad Hude luknje in skozi neštete ovinke se prebijajoč, sem v ravnini obstal pred ponosno hišo, kjer je bil tisti dan moj končni cilj...

Z veseljem pa čakam dne, ko pohitim zopet med nje ter bom prisostvoval rojstvu naše nove, iskreno ljubljene celice slovenjegraške...

Janez Č.

Občni zbori in sestanki

SV. JURIJ OB J. Ž. PRI CELJU. Ustanovni občni zbor »Boja« za občini Sv. Jurij pri Celju—okolica in Sv. Jurij trg se je vršil v nedeljo, dne 2. dec. od 9. ure dalje vse dopolne v gostilni tovariša Breznika. Sentjurske organizacije niso ovirale samo povedi, ki so ovirale vse, temveč tudi naravnost zagrzena prizadevanja lokalnih »priateljstev«, ki so se posluževali kaj različnih sredstev in intrig, da bi obvarovali kraj pred »madežem bojovníštva«. Ko so bile končane že vse priprave, je bil prepovedan javni zbor; vršiti bi se bil moral kmalu nato »tihi občni zbor«, pa tudi ta skromnost

ni bila dovoljena, ker so oblasti verjele ne-utemeljenim podtikanjem proti nemu izmed članov pripravljalnega odbora. Občni zbor je vodil predsednik tov. Liška, ki je takoj po pozdravu razložil številnim zbranim delo, pomen in trpljenje blagopokojnega kralja Aleksandra. Po komemoraciji je orisal zgodovino »Boja« in razložil pomen in namen organizacije. Tov. Pikel je prečital pravila, tov. dr. Dobovišek iz Celja pa v temperamentnem govoru navdušil poslušalce. Po govoru tov. Gradišnika iz Celja, odposlanca Osrednjega izvršnega odbora, so se vršile volitve. Tov. dr. Dobovišek je predlagal sledečo listo pripravljalnega odbora, ki je bila izvoljena soglasno: predsednik: Soline Anton, pos., Podgorje; podpredsednik: Šumej Jurij, pos., Nova vas; odborniki: Pikel Jože, uradnik, Sv. Jurij; Veber Leopold, uradnik, Sv. Jurij; Godec Franjo, pos., Botričnica; Schescherko Emil, trg., Sv. Jurij; Breznik Oton, gostilničar, Sv. Jurij; Korenjak Jurij, pos., Bezovje; Erjavc Leopold, pos. Kalobje; Merslavič Tone, pos. sin., Sv. Primož; Novak Iva, pos. in mlinar, Vrbo; Vovk Jakob, pos., Podgorje; Zdolšek Josip, pos., Podgorje; Soline Rudolf, pos., Sv. Rozalija; Slatinšek Alojz, sedlar, Sv. Jurij; nadzorni odbor: Liška Janko, Sv. Jurij; Lorger Franjo, pos., Vrh; Polak Andrej, pos., Sv. Rozalija. Po pozdravu in zahvali novoizvoljenega predsednika so se vršile še volitve delegatov; tov. Veber pa je poročal o bojovníškem časopisju in pozval članstvo, naj se v čim večjem številu naroči na »Prelom«.

Odbor se bo konstituiral pri prihodnji seji. Članstvu v vednost sporočamo, da je prevzel podpredsedniško mesto tov. Šumej, tajniško tov. Pikel, blagajniško pa tov. Veber.

Gostilniški prostori tov. Breznika so bili natlačeno polni; občnega zbora se je udeležilo skoraj 3000 mož; veliko jih je moralo oditi, ker ni bilo prostora. Število članstva se je na občnem zboru podvojilo. Vse to, predvsem pa zanimanje, ki so ga kazali udeleženci in pa požrtvovalno sodelovanje in odobravanje na občnem zboru samem kaže, da se začena ljudstvo zavedati, da se je treba zbrati, združiti v enotno fronto, da je treba pozabiti razcepljeno preteklost in se zbuditi iz političnega mrtvila zadnjih let v jasno usmerjeno borbo ter javno in glasno zahtevati pravično ureditev vseh delovnih ljudi. Po končanih volitvah in poročilih se udeleženci kar niso hoteli raziti; stajali so govornikom vprašanja glede brezposelnosti, obrtnega zakona, ureditve davčnega vprašanja, vprašanja kmečkih dolgov itd. Dali so čutiti, da nočejo biti več množica, ki bi samo slepo glasovala in požrtvovalno izvrševala dolžnosti, temveč, da hočejo biti zavedni državljani, ki zahtevajo od svobodno izvoljenih zastopnikov-voditeljev jasnih računov in ne lepih in visokih besed in obetov. Mrznja med stanov izginja; vsi delovni in v politični molk potisnjeni sloji se začenjajo zavedati, da se je treba združiti tesneje, kakor so bile združene in enotne najboljše armade, ker samo takrat bo boj za resnično enakopravnost, državljanske svoboščine, boj za poštenost in red, boj za kruh in delo in pravično delitve dolžnosti in dobrin — uspešen! V boju!

ZELEZNIKI. Tukajšnja skupina bojovníkov je imela v nedeljo 2. decembra v Selcih spominski dan za padle in umrle tovariše s sv. mašo, cerkvenim govorom in molitvami ob 10. uri, kar je opravil gosp. bivši vojni kurat Franc Bonač iz Ljubljane z asistenco domače duhovščine. Po cerkvenem opravilu se je vršil v Krekovem domu redni letni občni zbor, ki ga je otvoril predsednik Gartner Peter s pozdravom na zborovalce in odposlanca Osrednjega izvršnega odbora tov. Sifrarja. Spominja na dogodke v preteklem letu, predvsem na žalostni dogodek v Marseju, ko je bil izvršen atentat na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja in pozove zbor, da mu zakliče trikratni: »Slava!« Spomni se tudi smrti enega izmed prvih slovenskih bojovníkov, bivšega predsednika zveze generala Majstra in tovariša odbornika skupine Nastrana Jožefa, ki je med letom umrl. Tudi teh spomin se je počastil s »Slava!« klici. Nadalje omenja delo, ki ga je skupina med letom izvršila, ali ga je nameravala izvršiti, pa ji je bilo vsled raznih težkoč onemogočeno. Poziva vse tovariše, ki imajo dobro voljo za sodelovanje, k nadaljnjemu složenemu delu za splošni dobrobit. Nato poda tajniško poročilo tov. Pogačnik Josip, blagajniško pa tov. Primožič Jakob, ki se s poročilom pregledovalcev računov odobri in izreče odboru pohvalo. — Preide se nato k volitvi odbora in je bil z malimi spremembami izvoljen dosednji odbor s predsednikom Gartnerjem Petrom soglasno z vsemi glasovi

prisotnih zborovalcev. Letna članarina se je predlagala in soglasno sprejela po Din 10 za rednega člana. — Nato dobi besedo tov. delegat Osrednjega odbora Sifrar, ki je natančno pojasnil pomen organizacije, njeno dosedanje delo v prid vseh tovarišev in njene nacrte za bodočnost. Izvajanja tov. delegata so vzeli zborovalci z zadovoljstvom na znanje, za kar se mu je predsednik zahvalil. — Predsednik še pripomni, ali ne bi kazalo, da bi si člani osnovali sami svojo pomoč v slučaju smrti. Sklene se obdržati pri nadaljnjem delovanju to misel v evidenci.

Poročilo o članskem sestanku skupine bojovníkov Zagorje—Kotredrež, dne 25. novembra ob 15. uri. Kmalu po 15. uri je predsednik skupine Zagorje otvoril sestanek, spominjajoč se v uvodnih besedah tragico premrlega našega vrhovnega komandanta Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in pozivajoč vse navzoce k neomajni zvestobi njegovemu prevzvišenemu sinu kralju Petru II. Nato je podal besedo tov. Slamniku, ki je v kratkih in jedrnatih besedah pojasnil pomen sestanka. S tem je predsednik mladinske sekcije »Boja« iz Ljubljane, visokosolec na ljubljanski tehniki tov. Outrata v vznešenih besedah orisal načela »Boja«, katerim moramo brezpogojno slediti za dosego boljše bodočnosti našega naroda. Naslednji govornik, odposlanec O. I. O. »Boja«, tov. Sturm je podal način, kakšne korake je treba podvzeti, da bi se ta načela dejansko uveljavila v vseh panogah javnega življenja. Poleg tega je tov. Sturm jasno pokazal, kako bo v organizaciji »Boja« po novih pravilih uveljavljen resnični demokratizem, kakor še nikjer doslej. Nato je vstal tov. Kovač, ki je s krepkim govorom vse tovariše opozoril, da že sam način nove organizacije »Boja« hoče prelom s starimi metodami, ker se prvič v slovenski zgodovini dogaja, da ljudstvo voli svoje vrhovno vodstvo od spodaj gor, ne pa da mu je postavljeno od zgoraj dol. V največjem navdušenju je nato tov. predsednik zaključil popolnoma uspeši sestanek.

ZALEC V SAVINJSKI DOLINI. V nedeljo, dne 25. nov. je naša krajevna organizacija »Boja« sklicala članski sestanek, ki se je vršil v dvorani tov. Hrovata ob 15. uri. Dobro obiskani sestanek je otvoril predsednik tov. V. Vabič, ki je pozdravil zlasti delegate kraj. izvršnega odbora iz Celja tov. mr. Gradišnika, Mirka Kočevarja in inž. V. Knopa. Za pozdrave se je zahvalil tov. M. Hočevar, ki se je v prisrčnih besedah spomnil nepozabnega, prvega našega borca in ustvaritelja Jugoslavije, pokojnega velikega kralja Aleksandra Zedinitelja. S trikratnimi »Slava!« klici so vsi tovariši počastili spomin velikega pokojnika, nakar so prisegli neomajno zvestobo mlademu kralju Petru II. Nato je predaval tov. mr. Fedor Gradišnik »O ilirskem pokretu kot predhodniku jugoslovanstva«. Podal nam je zgodovinski pregled jugoslovanske ideje od časa Napoleona nove Ilirije in ilirizma Ljudevita Gaja in Stanka Vraza, od panslavizma Kallárja in Safarika, od duhovnega vseslovanstva Prešernovega pa vse do razpada Avstrije in rojstva Jugoslavije. Sledilo je predavanje tov. V. Vabiča »O delu«. Izčrpno in globoko zasnovano predavanje o najaktualnejših problemih današnjih dni je napravilo na vse prisotne velik utis. Kot zadnji je predaval odvetnik tov. Mirko Kočevar »O zakonu za zaščito kmeta«. Podrobno je razložil zamotani in komplicirani zakon, ki je pač za vsakega velevažen in zanimiv. Na podlagi posameznih zgledov je poljudno in razumljivo raztolmačil, kdo je po zakonu kmet, kako in kdaj je treba plačevati posamezne obroke, kdo je zaščiten, kdaj izgubi pravico do zaščite itd. Sledila je živahna debata, ki so se je navzoči tovariši z zanimanjem udeleževali. — Po dvehurnem zborovanju je tov. V. Verbič zaključil sestanek z obljubo, da se bodo podobni sestanki vršili še večkrat, ker hoče »Boj« svoje člane stalno informirati o aktualnih gospodarskih in socialnih problemih in jim tako po svojih močeh lajšati težave današnjih težkih časov.

SMLEDNIK. Naša krajevna organizacija je priredila v nedeljo 23. dec. obdarovanje dece revnih in brezposelnih članov. Skromni, ali vendar koristni darovi so marsikateri mamič zgledali od skrbri nagubano čelo. Vsa stvar bi se lahko vršila še lepše in pristrčneje, toda iz neznanih vzrokov nam je bila odklonjena dvorana. Borci iz Smlednika, zapomnite si dobro, da nam od tiste strani, ki je pred 4 meseci najbolj rabila bojovníke, letijo prva polena pod noge, čez katera bomo pa junaško prestopili, saj smo borci vajeni zaprek in bre od leve in desne. Na tem mestu bodi izrečeno zahvala vsem darovalcem v Kranju in Ljubljani, kakor tudi drugod. Naša kraj. organizacija ima 13. I. 1935. redni občni zbor, o čemer bomo članstvo še pravočasno obvestili.

KLIC S KRŠKEGA POLJA

Za nami je dolgo leto trpljenja, muke in krivice, preziranje je bilo zvesto spremstvo posavskih bojevnikov. Pa vse to smo prenesli z zavestjo in upanjem na skorajšnje lepše bodočnost. Minulo je vse to, minulo pa ni upapolno delo naših požrtvovalnih tov. v O. I. O., ki so lansko leto pred božičnimi prazniki zasadili plug v celino. Ni šlo lahko, ker naši orači so dobro vedeli, da morajo globoko orati, na njivi pa je bilo veliko gnoja in ta gnoj se mora po trezni pameti kmeta globoko podorati, da ga zopet vrane ne raznosijo in ž njim ne okužijo bližnje in daljne okolice. Usoda jim je bila mila in korakoma so šli svojemu cilju nasproti. Mi smo slišali klic naših oračev, jim pohitili na pomoč in delo je šlo hitro, s podvojeno silo naprej. In letos, ko obhajamo prvo obletnico našega dela, vidimo, da je seme bojevniško vzklilo, da bujno raste in razširja okrog sebe poseben vonj svobode, enakopravnosti in pravičnosti. Opažamo pa zadnji čas, da nekateri ljudje mečejo razne smeti na našo njivo z namenom, da bi okužili ves pridelek. Kje so pa dobili te smeti? Nasedli so raznim mešetarjem in kramarjem. Ti zavistneži so jim natrobili na ušesa vsakovrstnega vruga z namenom, da nam škodujejo in sebi koristijo. Le energičnemu nastopu prevdarnih

delegatov se je posrečilo, preprečiti te nakane. Mi, potomci Matije Gubca, kličemo na raport one nezadovoljneže, ki jim ni všeč sedanji O. I. O. Povejte odkrito, kje in zakaj vas čevlji žuli. Pomislite pa tudi to, kdo je bolj korajžen: ali tisti, ki orje in seje, ali oni, ki čaka samo na žetev. Kdo je dvignil narod iz obupa k zavednosti, če ne naši prvi borci? Ni moj namen, da bi komu slavo pel. Tovariši v O. I. O. so nam obljubili zvestobo, ne iščejo od nas plačila za svoje delo, pač pa ne žele, da bi se v njihovem gnezdu zaredile kukavice in gadje. Če pa le komu ne da politična strast miru, je bolje, da tistega političnega zajca doma odere, ker v Ljubljani ne sme biti časa za tako delo. Mi bojevnik ne rabimo nobenih mešetarjev in kramarjev, ker nismo živina, pač pa zid zavednih borec.

Vsem kraj. org. »Boja« naznanjamo, da morebitne dopise ne pošiljajo v Krško, ker tam še ne obstoja naša org. in pride dopis v neljube roke. — S tovariškim pozdravom
Sikošek Ivan, predsednik »Boja« v Leskovcu.

MEDVODE. Sporočam našim bojevnikom da se dobi »Prelom« v Preski št. 10 že vsak petek ob 12. uri do ponedeljka do 12. ure. Še to vam povem, da pri nas vsak dan bolj težko čakamo občnega zbora. Franc Rihar.

Bojevniška mladina

Ustanavljajmo mladinske odseke!

Vprašanje, kaj bo z bodočnostjo, kako bomo živeli, je posebno važno za doraščajočo mladino. Nekdaj je bilo drugače. Dozoreli mladini se ni bilo treba bogve-kako boriti za delo. Če nisi dobil najboljše službe, si dobil gotovo tako, ki je krila malenkostne življenjske potrebe. Danes pa je mladini eksistenca ogrožena in sicer vsej mladini neglede na stan ali poklic. Kljub temu, da je vzrok nezadovoljstva mladine tako jasan, se pa vendar dobijo nekateri, ki se celo javno vprašujejo: zakaj je današnja mladina revolucionarna; in skušajo iskati vzroke vsepovsod, samo bistva ne zadenejo.

Mladina išče sigurnosti za svoj obstanek. Vsakomur je danes jasno, da sedanja kriza ni neko trenutno slabo stanje gospodarstva, ki bo minilo samo po sebi in kateremu bo nujno sledilo normalno stanje. Nekateri so mnenja, da zadostuje krpanje in mala korekcija obstoječih razmer našega javnega življenja, da se ljudstva vrne zaupanje v bodočnost. Vsi taki poizkusi so se izkazali za preničeve in nezadostne in niso niti za korak ustavili prodirajoče krize. Zato je gotovo pravilnejše drugo naziranje, da je treba za rešitev iz sodobne krize korenite spremembe zakonov javnega življenja na podlagi pravice s posebnim ozirom na razvoj tehnike in radi tega nastali ustroj gospodarstva. Zagovorniki drugega prepričanja smo se pri nas združili v organizacijo »BOJ«, da strnjeni priborimo svojim nazorom zmago.

Vsak, kdor pričakuje od zmage tega pokreta korist, je dolžan pomagati mu. Obenem je pa zanj važno, da pokret ne zapusti ravne poti k cilju, da se ne izneveri načelom. Najbolje vsak doseže oboje na ta način, da sam v pokretu dela in pazi na nedotaknjenost in čistost prvotne ideje. Za nas mlade ljudi je prav gotovo velikanske važnosti, da pokret uspe. Zato tudi mi ne smemo sedaj držati križem rok, ampak vsak po svojih silah moramo sodelovati pri tem boju, ki bo odločil o naši usodi.

Vsi stanovi smo enako udarjeni po krizi. Ni se torej treba boriti za eni ali drugi stan, ampak za vse.

Kmeti sinovi, ki bodo nekoč prevzeli očetovo domačijo, se dobro zavedajo, da ni vseeno, kakšno bo takrat to gospodarstvo, ali bo zdravo in trdno, ali obremenjeno z dolgovi. Ostali bodo kmetje in navezani na svojo zemljo, ki jim bo lahko dajala potrebno za življenje ali pa tudi ne. Oni dobro vedo, da se ne smejo zanašati na svoje močne roke, na voljo do dela, kajti vse to že davno ni več edini pogoj poleg silnice in dežja za dobre letine.

Prav tako ogrožen je obrtniški stan in še huje obrtniški naraščaj.

Odkar so začeli stroji izpodrivati človeka, je človeška delovna sila izgubila na veljavi, ker je postala takorekoč odveč. Vprašanje, ki se je s tem sprožilo, je kako velike važnosti za življenje mnogih naših mladih ljudi, da ga je treba takoj temeljito rešiti.

Istotako trpi akademska mladina, ki mora danes spoznavati, da obstoja izven šole še en problem odločilnega pomena, brez rešitve katerega je vse znanje, pridobljeno v dolgih letih šolanja, brezplodno.

Mladi tovariši, ta problem združuje nas vse, ta problem čaka rešitve in, ker je za vse enako pomembna njegova rešitev, moramo vsi združeni pomagati. To je problem naše eksistence, problem živ-

ljenja. Hvala Bogu, da nas je naposled nekaj združilo in upanje imamo, da je prav sedaj nastopil oni trenutek, ko bodo izginile meje, ki so dosedaj ločile posamezne stanove. Zapostavljeni stanovi so se zaman borili za priznanje njihovega stanu in njegovih pravic, ni se jim kljub dolgoletni borbi posrečilo. Kar se ni posameznemu stanu posrečilo, to se mora nam, ki smo vseljudsko gibanje. Jamstvo zato imamo v duhu tovarištva, ki nas preveva in ki mora prekvasiti slehernega iz našega naroda. Tudi to je vzrok, da mora biti tisti, ki želi, da se bo svet vrtil nekoč pravičnejše, pristopiti k našemu gibanju. V nesreči smo postali tovariši, v sreči moramo ostati, ker pa se zavedamo, da je nekaterim v sreči težko ostati pravi tovariš, se moramo pobrigati, da bomo zasidrali pojem tovarištva globoko v srce. To bo mogoče le takrat, kadar bo temeljilo naše tovarištvo na stvarnem spoznanju, da je to edini pravilni pogoj mirnega in koristnega sožitja ljudi v narodu. Pobrigali se bomo, da bomo to dosegli na ta način, da bomo z besedo, s predavanji, gledališkimi deli vzgajali v sebi čut tovarištva in nato kmalu prešli k dejanskemu izvrševanju našega spoznanja.

Bojevniška mladina bo ustanovila svoje odseke povsod med kmeti in mestno mladino. Namen teh odsekov je seznaniti mladino z našimi načeli in cilji in ji dati moralne opore v teh težkih časih. V svrhu poglobitve medsebojnega spoznavanja in prijateljstva se bomo pogosto zbirali in manifestirali za svojo pravico.

Tovariši, povsod, kjer obstoje bojevniške skupine, mora obstojati mladinski odsek. Pokažimo mozem, da zmoremo tudi mi prevzeti borbo, ki so jo začeli in ki jo bomo izvajali s končno zmago.

Bojevniška mladina, v zbor!

Outrata Vinko.

GOSPODARSTVO

Ne zasujmo izvora življenja

Jugoslavija je država, kjer začenja polagoma bledeti poljedelski značaj gospodarstva in kjer se pojavljajo začetki industrijalizacije in kapitalizma. Poljedelstvo ima silno težak položaj. Medtem ko je bilo v večjem delu države še pred par desetletji organizirano v hišnih zadrugah, stari slovanski patrijarhalni obliki, ki je ohranila pravno višino in zdravje naroda ter čistost rase, na drugi strani pa rešila gospodarska vprašanja v okviru nekake podeželske avtarije na podlagi delitve dela in skromnega, zdravega, z malim zadovoljnjega življenja, je razvoj obrti, trgovine, industrije in kapitalizma sploh kot svojo prvo žrtev zahteval staroslavno zadrugo. Likvidacija zadrug, ki se je pri nas Slovencih izvršila že v davni prošlosti, je v drugih pokrajinah podeželju večinoma koncem 19. stoletja zadala rane, ki se mu še danes niso zacelile. Medtem ko so take zadrugice poprej skrbele skoraj za kritje vseh gospodarskih potreb vaškega prebivalstva, je likvidacija zadrug odvzela deželanu skoro ves delokrog in ga omejila na produkcijo deželnih pridelkov. Mesta so jela prevzemati vlogo producentov in razdeljevalcev ostalih dobrin; podlaga podeželskega življenja je postala preozka, ljudje so se jeli tamkaj čutiti gospodarsko razdedinjene in duševno osamljene, vsled česar je začel dotok vaškega prebivalstva v mesta, kjer mu je razvoj obrti, trgovine in industrije skozi dolgo dobo nudil dosti možnosti zaslužka. Gospodarska funkcija vasi, producenta živil, pri splošnem razvoju gospodarstva sorazmerno izgublja na važnosti, z nastopom poostre konkurence agrarnih držav med seboj pa pade donosnost kmetijskega obrata na ničlo, ali celo pod njo. Kmetijske zadrugice se ustanavljajo z namenom, da nudijo neorganiziranim milijonom revnega kmetijskega prebivalstva vsaj del tega, kar jim je bil vzel kapitalistični razvoj. Ker ima torej vas v državah z razvitim kapitalizmom preozko gospodarsko podlago in ker ni bila nadomestila svoje nekdanje družabne oblike s kako sodobnejšo enakovredno obliko, je prišla pod kolesa razvoja. Številno podeželskega prebivalstva se v zapadnih državah vse bolj krči, rastejo pa večmilijonska mesta z nepreglednimi množicami delavstva. Gospodarska moč

se združuje v rokah vse bolj maloštevilnih posameznikov, z njo pa tudi politična moč in oblast. Šele ko je prepozno, se začnajo patrijotje zavedati, da je bil kmet lahko mišljeno žrtvovan, kajti kmet ni le dobavitelj deželnih pridelkov, temveč je nosilec zdrave in življenjske sile naroda; statistika nas namreč uči, da mesta neusmiljeno uničujejo človeški material, ki jim ga dežela neprestano dovaja. Ta proces se je najbolj razvil na Angleškem, kjer je preostalo komaj 20% kmetijskega prebivalstva. Narod, ki nima kmetov, nima življenjske sile in dovršenosti, zato bo propadel in zgodovina ga bo izbrisala.

Mi, ki smo šele v začetku tega procesa, moramo zelo paziti, da ne sledimo slepo zapadu. Naučiti se moramo iz sedanjega obupa zapadnih držav, da kapitalistični razvoj in industrijalizacija nista spas, temveč propast naroda. Zaman je vsa rasna biologija, vsa evgenična zakonodaja v Franciji, Nemčiji, Italiji in drugod, če je vasi, rezervoarju narodne sile, odvzeta možnost vsestranskega razvoja.

Naš najvažnejši nacionalni problem je zavarovanje gospodarskega, socialnega in kulturnega obstoja in razvoja podeželja. Ta problem moramo nadrediti vsem drugim.

Poprimimo se umne sadjereje

Ni moja prva beseda, da je sadjarstvo t. j. umno sadjarstvo, ena glavnih, zelo dobičkanosnih gospodarskih panog, o kateri hočemo v prihodnje prav temeljito govoriti. V št. 47 z dne 6. dec. p. l. sem le kratko omenil, kako se naj sedaj za spomladno sajenje priredijo jame, danes pa še to-le: Jame se morajo delati različne velikosti. Kjer je zemlja nanešana in rahla, so dovolj velike do 1,5 m, kjer so pa tla ilovnata, kakor n. pr. v Sav. dolini ob obrežjih, se morajo izkopati najmanj 2 m v premeru in do 70 cm globoko. Kdor pa hoče, da mu bodo drevesa hitro rastle in rodila, pa naj koplje ozir. do 3 m v premeru zrigola, da se bodo v razrahljani zemlji lažje in hitreje razvijale korenine. Kjer pa je ravnina, mora najprej nasuti na dno do 35 cm visoko žlindre, stare zlomljene opeke ali gramoza iz

potoka, šele potem srednjo in zgornjo, nazadnje spodnjo plast ter narediti gomilčast kolobar, da ne pride voda do korenin in jih umori. Zlindra, gramoza itd. pa mora na dno radi tega, da se ob deževju preobilica vode od drevesnih korenin steka na dno, v slučaju suše pa ista voda puhti navzgor ter krepi korenine. Tako zasajeno drevesce bo naglo rastle in se razvijalo ter donášalo zaželeni sad. Boljše je deset drevesc dobro in pravilno vsaditi kot sto slabo in površno, kakor se to na žalost in škodo dandanes dogaja.

O sadjarstvu se pri nas mnogo govori in piše, na žalost pa malo, boljše rečeno, nič ne stori, čeprav postaja to pereče vprašanje za odstranitev gospodarske krize od dne do dne nujnejše, posebno v naši ožji domovini Sloveniji. Evo nekaj v premislek našim odgovornim činiteljem: Ni ga v Evropi in tudi ne v ostalih delih naše zemeljske oble za gojenje lepega in okusnega sadja sposobnejšega in ugodnejšega podnebja, kakor ga ima naša ožja domovina, Slovenija, posebno pa še spodnja Stajerska, Slovenske gorice tja do ogrske ravani. Že sto let cenijo Nemci iz rajha in drugih držav naše izborna sadje ter leto za letom prihajajo, oziroma so prihajali v obilnem številu v Slovenijo nakupovat letno in zimsko sadje, posebno jabolka. Pred vojno je imela vsaka fara po več nemških kupcev, ki so najeli potrebne prostore ter v ugodnem zimskem času in zgodaj spomladi pošiljali sadje na vse strani iz države, kjer se se je naše okusno sadje mnogo višje cenilo od italijanskih pomaranč, fig, itd. ter prav drago prodajalo. Po vojni se je živahni promet res zmanjšal, danes pa so se razmere ublažile in je želja po našem okusnem sadju postala tako živa, namreč po lepem in zdravem sadju, da ji nismo kos ustreči. Res je pa tudi, da so se druge države prebudile in pričele z vso energijo pridelovati lepo, trpežno in zdravo sadje, radi česar je naše nepravilno in malomarno gojeno sadje moralo v ceni zelo popustiti. Ker pa ono sadje iz drugih dežel se oddalec ni tako okusno kakor naše, čeprav mnogo lepše, moramo mi brez odlašanja v sadjarstvu napeti popolnoma druge strune, da bomo pridelovali poleg okusnega tudi lepo in zdravo sadje ter pridobili zgubljena tržišča nazaj. Lepota je pač privlačna, vendar ne pomeni zmerom tudi dobrega okusa. Kakor hitro se bomo poprijeli umne sadjereje, nam bodo odprti vsi svetovni trgi. Zakaj nimamo v obširnih sadovnjakih lepega, zdravega, fiziološko dozorelega sadja ter s tem izgublamo na stotine milijonov? To naj globoko in široko premislijo oni, ki bi se morali brigati za uspešen razvoj našega sadjarstva. Prvo, kar bi se moralo storiti, bi bilo to, da bi se najel kader vsestransko naobraženih potovalnih inštruktorjev. Ti inštruktorji bi od vasi do vasi posestnike na licu mesta praktično učili in naučili umnega sadjarstva, kajti samo pouk po sobah in pisariji ne zaleže dosti ali pa nič. Da se ta prevažna gospodarska panoga povzdigne na dostojno in dobičkanosno stopnjo, je nujno potrebno, da se nastavijo res praktično in strokovno naobraženi strokovnjaki, ki so že od rane mladosti znani sadjarji. Kadar bodo na merodajnih mestih to nujno potrebo resno spoznali, bo za naše sadjarstvo napočila lepša doba. Vatroslav Kosi, strok. ekonom.

Tržno poročilo

LES.

Ljubljanska borza (31. dec.). Tendencia za les mlačna. Zaključena sta bila 2 vagona tramov.

DEZELNI PRIDELKI.

Novosadska blagovna borza (31. dec.). Tendencia nespremenjena. Promet slab. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor, srednjebaška in gornjebaška, sremska in gornjebaškatka 105—107, baška ladja Tisa 114—116, ladja Bečej 113—115, slavonska 112—114, južnoban. 104—106. — Oves: baški in sremski 76—78, slavonski 81—83, baški ladja 84—86. — Rž: baška 105—107. — Ječmen: baški, sremski 65—66 kg 105—107,50, jari 67—68 kg 125 do 127,50. — Koruza: baška in sremska 57—59, za januar 59—60, sušena 63—64, banatska 54—55, sušena 60—62, sremska, ladja 72—73. — Moka: baška in banatska (v oklepajih sremska, slavonska) »0g« in »0gg« 180—190 (167,50 do 177,50), »2« 150—170 (147,50—157,50), »5« 130—150 (127,50—137,50), »6« 112,50—122,50 (110—120), »7« 100—105 (100—105), »8« 90—95 (90—95). — Otrobi: baški, sremski 68—70, banatski 67—69, baški, ladja 78—80. — Fižol: baški, sremski, beli 127,50—130.

Vsem bratom bojevnikom pravoslavne vere voščimo vesel Badnjak!

Uredništvo in uprava.

„Prelomov“ abecednik

V stolpcu z naslovom »Prelomov abecednik« bomo govorili o pojmi, ki bi jih moral poznati vsak zaveden državljan. Predvsem se bomo ozirali na pojme o politiki, o državi in gospodarstvu. Seveda to ne bodo kdo vedel kako učene razprave, temveč le neke vrste domače kramljanje, ki bo raztolmačilo vsakomur, ki ne želi ostati neuk, marsikaj nejasnega.

O DRŽAVNI ORGANIZACIJI

Najpreje moramo vedeti, kaj je država. Prav za prav ve že vsak, kaj je država. Seveda ne zna vsak tega povedati z besedami, niti učenjaki tega ne znajo, ki se še danes kregajo, kaj je bolj prav. Gotovo pa mi državo čutimo! In sicer jo čutimo na vsakem koraku. Če se fantje stepejo med seboj, pride orožnik in vse popiše. Če je tekla celo kri, potem se kakšnega uklene in odpelje v zapore. Kdor kaj ukrade, ga tudi zapro. Sploh: kdor zagreši kako kaznivo dejanje, ga po zakonu kaznujejo. Tukaj torej vlada neka oblast, neka moč nad nami, kateri se moramo pokoriti, in sicer zato, ker je to potrebno in koristno vsem državljanom. Če dolжник ne plača svojega dolga, ga upnik toži in ko dokaže svojo pravico, obsodi sodišče dolžnika, da mora toliko

in toliko plačati mirnim potom, sicer ga bo sodišče z izvršbo k temu prisililo. Tudi tukaj je torej neka oblast nad nami, ki prisili posameznika, da da pravico drugemu. Če ne plačaš davkov, te tudi višja oblast k temu prisili. Prav tako si dolžan, da služiš vojake in da pomagaš svojim najbližjim sorodnikom. Takih dolžnosti bi našli še lahko zelo mnogo in vsak ve, kdaj in kako jih mora izpolnjevati; ker bi sicer prišla višja oblast, ki bi ga k temu prisilila. Ta višja oblast je državna organizacija.

Mi torej čutimo povsod državno oblast. Toda poleg dolžnosti imamo tudi pravice. Mi poznamo pravico nedotakljivosti zasebne lastnine, gospodarsko svobodo vesti in prepričanja, pravico voliti in izvoljen biti, versko svobodo in enakost, pravico zahtevati plačilo za izvršeno delo ali za prodano blago, pravico zahtevati pomoč državnih organov pri iskanju pravice, pri vzdrževanju miru in reda itd.

Vse to urejuje država. Ves svet je danes razdeljen na države in ni ga na svetu znanega prostora zemlje, ki bi ne bil podvržen državni oblasti. Brez državnih organizacij bi človeška družba sploh ne mogla obstojati. Država je zato najpopolnejša in najmočnejša človeška organizacija.

Bojevnik z dežele govori...

POSNEMAJMO ČEBELE!

TOLSTI VRH PRI GUŠTANJU. Dovolite mi, gospod urednik »Preloma«, nekaj besedi tik pred durmi novega leta natisniti v vaš list. Večkrat berem v enem ali drugem listu, da že bije skoraj dvanajsta ura tej mizeriji, gospodarski krizi, ki tlači najhujše malega in srednjega človeka — delavca in kmeta. Dokler bo zadnja ura bila samo v besedah po listih, ni upanja na kaj boljšega. Dne 31. dec. opolnoči je ura zadnjikrat v starem letu udarila dvanajst po vsej Jugoslaviji, kjerkoli še visi ali stoji kakšna ura. Čas je že nujen, da udari v novem letu ura na merodajno mesto, kjer se še da ukreniti kaj za kmeta, da ne bomo izmozgani do bele kosti. Lep vzgled imamo pri čebelah, kako so pridne. Letajo cele dneve in nabirajo med, ga nosijo na svoje domove, zase, za kraljico matico in še za trote. (Imeti morajo tudi trote. Na spomlad jih rabijo, da jim spočno nov zarod.) Pride pa tudi čas, ko jih pomorijo, ker drugače jim ves med popijejo, da bi ga še čebele za zimo ne imele vkljub svoji pridnosti. Tako je tudi s človeškim narodom.

Tudi narod mora imeti ljudi, ki na merodajnem mestu sedijo in delajo za narod. Narod se prav tako kakor čebele trudi v potu svojega obraza za sebe in svoj dom, za kralja in državo. Kakor morajo imeti čebele trote, tako mora imeti tudi narod poštene pravične, ki zanj skrbijo, ki so od Boga poklicani, da narod pošteno, pravično in nedeljno vodijo. Tiste, ki so se neopravičeno vrinili med narod in hočejo ugonobiti pridne delavce-čebele, ubogege kmeta in delavca, bodo morale poštene čebele »Boja« iztrebiti iz naših panjev, da bodo čebele tudi imele življenje, ne samo troti. Marsikoga slišimo praviti, da je hudo na svetu in pri nas. K temu je krivo, ker imamo v našem panju Jugoslavije preveč takih trotov, ki ne spočenjajo čebel, marveč škorpione in pijavke ubogege naroda. Ni upanja, da bi bilo prej bolje, dokler se ti škorpioni in pijavke ne iztrebijo iz panja. Zima je, in sicer huda zima; krize za krizo so krivi škorpioni, ki samo za trote skrbijo in za vsako ceno dobro živijo, mi pa zanje delamo v potu svojega obraza. Ali ni to v nebo vpijoča krivica? Narod umira. Kako umi-

ra, bom povedal slučaj z moje male kmetije. Vem, da je bob ob steno, pa vseeno. Rediti morem samo 4 glave goveda in pa nekaj svinj. Imam pet otrok. Lansko leto sem moral prodati eno kravo, da sem davek plačal; ostala je samo ena in par volov za delo. Pa sem bil suha veja. Svinje so poginile, zabele nič, otroci brez obleke in tako gre naprej in naprej, zmeraj slabše. Letos se je 5 letni sinček prehladil in umrl, ker ni imel zadostne obleke in tako se godi tudi nam ostalim, da nimamo obleke in obuvale. Star sem 46 let, pa tako težkega srca še nisem imel kakor sedaj, da še v cerkev ne morem. — Pravičnosti in poštenosti je treba, pa bo manj greha in sodnijskih pravn, zato ima prav in popolnoma prav ta list »Prelom«, ki dela za pravičnost in poštenost. Teh dveh čednosti nujno potrebujemo. Naši bratje in prijatelji niso dali svojega življenja v svetovni vojni zato, da bi poštene in pravične na vešala obešali. Dragi kmetje iz vse mežiške doline, tudi vam se meni enako godi. Priporočam vam, da si ob novem letu vsi naročite list »Prelom«. Posebno priporočam to vam, ki ste bili v svetovni vojni, in vam, ki ste kedaj služili v Jugoslaviji pri vojaki, ker je iz vrst delovnega ljudstva največ vojaštva, da bomo imeli ogromno moč »Boja« v novem letu, da bomo odstranili vse politične trote iz našega poštenega doma Jugoslavije. Mi hočemo pošteno, složno, človeško, dostojno živeti in čuvati Jugoslavijo in našega kralja Petra II. V tem nas usliši Bog, da bo novo leto pomenilo za našo Jugoslavijo prepoved pravičnosti, poštenosti in enakopravnosti, da bomo tudi mi zaživeli v lepše življenje. Mali kmet s Tolstega vrha.

Učimo se politike! »Dragi bralci! Spominimo se na pretečena leta, ko se je vedno po časopisih čitalo o svetovni krizi in kdo da jo je zakrivil — seveda nazadnje je bil kmet kriv krize, ker se prefino oblači, ker ima prevelike zahteve itd.

No, krize smo se sedaj že navadili, to je že nekaj vsakdanjega in bi bilo škoda, če bi se je preveč spominjali. Sedaj se moramo samo še ponižno klanjati in zamolčevati resnico. Poleg vsega moramo biti pa še gluhi in slepi, če se sosedu krivica godi; če mu poveš, da je njegova koža v nevarnosti, si že hujskač itd.

Dragi bralec, na uho ti moram povedati: dandanes že nič več ne iščejo tatov in drugih lopovov, ker ti reveži že nimajo kaj krasti — ker vsi skupaj ničesar več nimamo! Tako je še za tatove prišla kriza. Pač pa pridno nadzorujejo kmečke politike in so menda že vsi poštene in zavedni ljudje zaznamovani. Bog ve, kaj porečeta k temu Ljubljana in Beograd! Svet se res čudno suče!

Pa se pogovorimo še kaj o kmečkem gospodarstvu. Kmečki govor pravi, da morajo biti vse panoge gospodarstva v zvezi med seboj, da bi se umno gospodarilo. Gospodar pa mora biti pošten, zaveden, delaven in dober

MOŠKA OBLAČILA PO MERI in IZ-GOTOVLJENA, v veliki izbiri, — najcenejše pri Jos. Rojina, Ljubljana.

trgovec, da zna svoje pridelke prodati; biti mora tudi dober državljan. No in če mora vse to biti — zakaj bi samostojen politik ne smel biti, kot mu to zakon dovoljuje?! Dragi kmetje, mi potrebujemo pošteno bojevniško organizacijo, ki bi zaščitila kmeta in delavca pred vsemi zgoraj naštetimi muhami. Zato se tega zavedajmo in učimo se politike, posebno mladina!! Gospodarstvo da kruh, politika pa klobaso zraven. Saj vidite, kako nekateri gospodje režejo klobaso poleg kruha, mi kmetje pa suhe skorje obiramo — zato, ker nam je v naši nezavednosti mačka klobaso odnesla!

Zato se ob času volitev ne družite kar tako in ne podpisujte na slepo vsiljenih kandidatnih list. Svoje kmečke in delavske si postavite, v katere boste zaupali. Pokažite jim že enkrat, da se že toliko na politiko spoznata, da vemo, da zajček in muc ne spadata v en hlev! Ne podpišimo jim kar tako pooblastil čez vse naše gospodarstvo in čez vse naše stare pravice, ne dajmo si vzeti svobode! Zastonj se ne bodo toliko mučili! Kmečki borec.

Razgled po tisku

Iz lista »Budjenje« (Vel. Bečkerek): »Kaj govorijo naslovi notic in člankov v našem dnevnem časopisu? Na primer tole: Proces proti članom uprave Niške banke: En sam človek je izbiral tako upravni, kot nadzorni odbor... — Še ena bančna afera pred sodiščem: Podpredsednik Šabačke štedionice obsojen na devet let ječe... — V sedmih letih je Jovan Pavlović ponaredil 93 menic... — Neki ugledni Zemljan si je kupil v inozemstvu psa za 6000 dinarjev... — Ze 3 dni brez dela (s sliko)... — Sama se briga za hrano, med odpadki je hrane dovolj (s sliko) deklice, ki išče hrano v smeteh. Tudi na gnojišču se najde kaj za pod zob!.. (Zopet s sliko.) — Anketa o položaju delavcev v okolici Beograda. Težki pogoji dela, nizke mezde, dolgi delovni čas in slaba prehrana... — Včeraj se je vrgel pod vlak odpuščen delavec...« —

Iz lista »Otadžbina« (Beograd): »Mi visoko spoštujemo resnične zasluge vsakogar iz naše preteklosti, toda z jasnimi očmi gledamo v našo bodočnost. Resnica pa je, da mnogi naši ljudje — s častnimi izjemami — ki so bili od vojne dalje v prvih vrstah, niso bili na višini situacije,

Ne smemo izgubiti spoštovanja sami pred seboj. Potruditi se moramo, da na svojo površino dvignemo ljudi, ki bodo bleščali s svojim značajem in rodoljubjem. Takih ljudi imamo dovolj v vseh družabnih vrstah. Takim ljudem narod veruje in upa, da jim bo dana možnost razviti njihove rasne vrline.

Proti tistim, ki sejejo laž in korupcijo, mo-

Mustafa Kemal, oče ljudstva

Turčija, pred katero je še v prošlem stoletju trepetal ves Balkan, je radi moralnega propada svojih voditeljev (rodbina Hamiditov), radi zaostalosti in starostne onemoglosti svoje notranje uredbe bila na pragu dvajsetega stoletja začela kazati znake razpada. Balkanski narodi, ki so se v prošlem stoletju še zastonj ali z manjšim uspehom otresali turškega stoletnega jarma, so do svetovne vojne dokončno izpodkopali moč polmeseca na Balkanu in pognali Turke v Malo Azijo.

Ta grozni udarec, ki pa je zadobil vso svojo grenkobo šele v svetovni vojni, je prešinil vslo turško državo, dotlej otopeno in okostenelo, kakor val sramote in kesanja. Mladoturki so z ognjem, ki ga je moral občudovati ves svet, planili tedaj na noge, da bi rešili, kar se rešiti da; toda rešil je Turčijo pravzaprav en sam človek, in sicer z mogočnim vplivom svoje osebnosti, z duhovitostjo svojih ukrepov, z odločnim nastopom v dvomljivih slučajih in z brezobzirno zvestobo visokim idealom reda, poštenja in ljubezni do svojega ljudstva. Ta mož je bil sedanjí predsednik turške republike Mustafa Kemal, ki mu je bil v priznanje njegovih zaslug za narod in državo pred kratkim podeljen naslov »očeta naroda« (turški: ata-türk). Osebnost tega velikega moža nas zanima toliko bolj, ker je kot moder in dalekoviden državnik odločilno sodeloval pri ustvarjanju balkanskega pakta in se je v to svrhu sestajal z blagopokojnim našim kraljem Aleksandrom, ki je njega, Kemala, visoko čislal radi njegovega modrega dela v prosep Turčije in obenem v prosep misli miru na temelju mednarodnega sodelovanja.

Zato bo naše čitatelje gotovo zanimalo nekaj podatkov iz življenja tega velikega moža.

Tajna njegovega uspeha je že vsa označena v besedah nekega njegovega učitelja: »Tebe, fant, prevetajo vzvišene ideje svobode in nezavisnosti in zato te bom poslej klical za Kemala, to pa v spomin našega velikega pesnika Namila Kemala. (Ta pesnik je prvi med Turki poveličeval v svojih stihih svobodo ter je moral pred Abdulom Hamidom bežati iz domovine). Tudi njegov obraz nam razodeva, odkod njegovi uspehi: Poteze njegov čela obraza so odločno rezane, njegove modre oči so trde kot jeklo, čez lica mu teko globoke gube, postave je visoke, roke so mu živa mišica. Vsa njegova osebnost je čudovito privlačna, rekel bi magnetična. Kemal, to je človek volje in dela. Je tudi človek železnega zdravja. Nobena zapreka ga ne strši, noben cilj se mu ne zdi nedosegljiv.

Kri, ki polje po njegovih žilah, je po prepričanju mnogih bolgarska in srbska. Rodil se je v Solunu iz srednjega stanu. Ker mu je oče, vpokojen uradnik, umrl zgodaj, ga je vzgajala mati, ki je vse življenje imela velik vpliv nanj.

Bil je od vsega početka izredno nadarjen za vojaške vede. Zato so ga poslali v kadetnico v Bitolj. Bil je izvrsten dijak, ljubljene svojih učiteljev. Poleg tega je bil sam svoj, le redki so bili med součenci njegovi prijatelji.

Iz Bitolja ga je vojaška karijera peljala v Stambul na Vojno akademijo, ki jo je zapustil s činom kapetana generalnega štaba. Tu je že prišla do izraza njegova neukrotljiva osebnost. Stekel si je radi tega sloves revolucionarja. Zato so ga, da se ga znebe, poslali v Sirijo, krotit divje Druze. Vendar se

mu kmalu posreči, da se izkoplje odondod, nakar ga pošljejo v rodni Solun. Tu dozori v njem ideje, ki so temelj njegovega življenjskega dela: vpeljati v Turčijo namesto neodgovorne diktature Hamiditov zapadnoevropsko demokracijo in osvoboditi jo starega suženjstva. Povsod z ognjevito besedo zagovarja te svoje načrte. Z drugimi Mladoturki vred, ki so tedaj začeli hrepeneti po izboljšanju razmer v domovini, ustanovi društvo: Zveza in napredek. Vedno ostane zvest svojim načrtom, zato kmalu trči skupaj z Enver pašo, ki je bil več ali manj oportunist. Medtem izbruhne mladoturška revolucija. Sultan obnovi ustavo iz leta 1876. Mladoturki pa so se po nekaterih delnih uspehih ustavili sredi poti, dočim je Kemal edini ostal zvest svojemu vzvišenemu načrtu, videč, da jim postaja radi tega nevaren tekmeč, so napravili vse, da je Kemal zapustil njihovo stran. Poslali so ga, da se ga znebe, v inozemstvo. Leta 1910 ga vidimo kot atašėja v Parizu. Med vojsko v Tripolisu se javi tjakaj kot dobrovoljec. Ko Italijani Turke premagajo, se vrne v Stambul in od tu ga pošljejo po končani balkanski vojni, v kateri ni bil sodeloval, za atašėja v Sofijo.

Medtem je prišlo leto 1914. Začela se je razvnamati svetovna morija. Kemal se vrne v Stambul. Enver paša, njegov stari nasprotnik, sili, da naj Turčija vstopi v vojno kot zaveznica Nemčije in Avstrije. Kemal, ki je modrejši in Envera vojaško nadkriljuje, se protivi na vse kriplje temu koraku — toda brez uspeha. Ko se začne sovražnost, si izprosi — bil je tedaj polkovnik — poveljevanje v Dardanelah. Tu se Kemal uveljavi kot duhovit strateg. Dela vse po svoji glavi, vendar so njegovi uspehi sijajni. Enver paša, ki

je še vedno odločujoča osebnost v Turčiji, ljubosumno pazi, da bi ga Kemal ne nadkrilil. Kemalu se ima Turčija zahvaliti, da so zavezniki uvideli brezuspešnost operacij v Dardanelah ter da so se umaknili. Od tu gre Kemal na Kavkaz in nazadnje ga pošljejo reševati situacijo na suezski prekop, kjer ga je bil njegov tekmeč Enver paša polomil. Situacije, ki je bila zavožena, sicer ni mogel rešiti, pač pa je rešil armado pred popolnim razslomom.

Položaj Turčije po svetovni vojni je bil obupen. Politika Enver paše je doživela pololen polom. Turčija je izgubila polovico svojega ozemlja. Neznajčni sultan Mohamed se zabava z ženščinami, se dogovarja z Angleži in se ne pomišlja izdati domovino za osebe koristi. Grki so vdrlí v Malo Azijo in žele obnoviti bizantinsko cesarstvo. Sramota in ponižanje domovine je vse večje. V tej dobi se vedno bolj jasno razžareva Kemalova zvezda. On je edini človek v Turčiji, ki ima svojo črto pred seboj, edini duh, ki ima še kaj poleta.

Turčija je razbita na dva tabora. Na eni strani vidimo sultana in kalifa Mohameda VI., ki mu gre le zase in za dinastijo. Zato posluga Anglijo, ki meri le na to, da dobi prilive v Dardanelah. Na drugi strani pa so člani rodoljubne mladoturške organizacije »Zveza in napredek«, ki se bore v Anatoliji zoper Grke. Kemal se ne more pridružiti nobenemu, on ima svoje načrte, ki gredo preko obeh strank. Njegovi nazori so vse bolj radikalni. Kajti člani »Zveze in napredka« še pomišljajo o tem, ali bi bilo priznati kalifu, dočim je on že davno uvidel, da je prepoved Turčije mogoč le, ako se temeljito otrese vseh, domačih in tujih krvososov.

(Dalje prihodnjič.)

ramo vstati z vso odločnostjo. Ne smemo preganjati tistih, ki se borijo za narodne ideale.

Vsakogar je treba postaviti na pravo mesto, ponižati zlate »skorojeviče« in »brzobogataše« ter dvigniti tiste, ki so uklonili glave. Vse ustanove morajo imeti glavni cilj v tem, da spravljajo na površje najboljše edinice, najboljše ljudi, da puščajo za temi prosto pot nižjim edinicam, zraven pa uničujejo negativne in škodljive. Krepka roka, bistro oko in globok razum z močno nesebično voljo naj vodijo družbo k napredku. Kajti sicer bo nekega dne črv — negativni elementi — nagrizel družbo in jo spremenil v razvaline.

Ta boj za rešnico je naša zvezda vodnica. Potrebno je, da se vsi dostojni, častivredni in poštenu Jugoslovani spoznajo, združijo in s skupnimi naporii poiščejo pota in načine, da izgradimo in dvignemo našo domovino ob izkoriščanju vseh prirodnih lastnosti naše zemlje in vseh stvariteljskih sil našega naroda. *

Iz lista »Dom«, Križevci (Hrvatska): »Greši se i od zgoraj doli, kakor od spodaj navzgor.

Zgoraj mislijo, da zadostuje pritisk in sila, pa se izbije čuvstvo iz srca. Mislijo, da je dovolj, ako so dosegli, da se vrtijo jeziki, čeprav bi srca molčala. Pozabljajo, da moč države ne leži na jeziku in v pameti, temveč v srcu državljanov. Pozabljajo, da se more po rojstvu pridobljena zavest nadomestiti samo z novo ustvarjeno in privzgojeno zavestjo, katera pa mora biti porojena samo iz zadovoljnosti. Pozabljajo, da se zadovoljstvo ne ustvarja s pritiskom in s silo — temveč s pravičnostjo, enakopravnostjo — ne le papirnato, temveč stvarno ter s svobodnim razvojem na vseh področjih narodnega in državnega življenja. Ne upoštevajo, da interes in moč države zahtevata, da pridemo čimprej do občutka zadovoljnosti, kar je mogoče le, ako zavest edinstva naroda v politično-pravnem smislu okrepijo z razvijanjem ene in edinstvene narodne zavesti v kulturno-zgodovinskem smislu.

A oni spodaj? — Oni čakajo, da se najpreje reši vprašanje, smo li narod ali pleme... V užaljenosti svojega narodnega ponosa nočejo poprijeti za nobeno narodno delo. Kot da Hrvati niso ravnotako kakor Srbi in Slovenci življenjska sila, ki se je zmagovito pretolkla skozi zgodovino že tedaj, ko si državoslovci še niso ubijali glav, ali jih bodo imenovali narod ali pleme. V brezplodni borbi za kategorijo in naziv zanemarijajo življenje in obstanek, kot da je v kategoriji in nazivu pogoj in ključ za narodno slovo in obstoj. Kot da bi ne bilo za življenjske sile, katere predstavljajo Hrvati, Srbi in Slovenci, glavno, da izvajujemo in damo vse pogoje za neoviran in svoboden razvoj v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru.

Čakamo prekrizanih rok — medtem pa se ustvarja narodna duša — toda brez nas. Luki-jan Mušicki je dejal: Težko meni brez mene!

Mi pa pravimo: Težko nam brez nas!...

Zato ne bomo prenehali delovati, dokler s svojim poštenim, nesebičnim narodnim delom ne najdemo priznanja in opore v tistih edinih silah, ki so v zdravem državnem organizmu neminljive in nepremagljive. To pa so tiste, katere je genij označil z besedami: kralj je narod!

Lojze Smolej-Borovski:

Iz pisma slovenske razumnice

Poznam mlado inteligentno dekle, ki se je pred časom napotilo v državno službo v naše južne kraje. Odklonila je v svojem dekliskem ponosu sleherno protekcijo, misleč, da ji povsem zadostuje to, da je srce polno najlepših idealov in nad... Pa se je v svojem pojmovanju kruto zmotila, kakor razberemo iz odlomkov njenega pretresujočega pisma: »Prišla sem semkaj s polno ideali, a pomislite, že po tako kratkem času sem jih izgubila, da celo izgubila voljo do svojega mladega življenja. Strašne trenutke preživljam tu. Sicer na videz, vsaj kakor ljudem izgleda, sem zadovoljna, a v duši me mori tako, da bi najrajše bežala od tod. V uradu imam služitelja, ki me sploh nič ne uboga, da, celo ukazuje in misli, da je on šef. Ne boji se prav ničesar, ker je protov svak, prota pa je narodni poslanec. Služitelj je bil že dvakrat reduciran, a prota je obakrat dosegel, da so ga sprejeli nazaj v službo. Da bi se radi teh večnih šikan pritožila pri svojem predstojniku ali pa na višjem mestu, nima smisla, ker sta oba šefa velika poslančeva prijatelja. Sploh pa je ves tukajšnji kraj v krvnem ali v kumskem sorodstvu s poslancem, tako da je vse zaman. Jasno je, da so vsi tukajšnji ljudje proti meni in strašno me gledajo postrani. — Sploh pa nič več ne vem, kaj naj storim! Ali naj prosim premostitve, ali naj čakam in trpim tu? Svetujte mi, prosim Vas, ker sama sem s svojo pametjo že tako otopela, kot jih je že večina tu. Če Vam pa opisujem še svoje duševne boje, bi bilo pre-

strašno! Sama, v veliki kameniti zgradbi v divji samoti! Pomislite, povsem sama, da mi je včasih ponoči tako strašno, da bi zblaznela!«

Tako mi piše idealno in pošteno dekle, ki se bori v tujini za kosček kruha, ki si ga mora deliti s svojimi ubogimi starši, ki jim

Doma in na tujem

»Edinost«, glasilo Jugoslovanske narodne stranke v Sloveniji piše v št. od 29. decembra, da mora za krajšo dobo prenehati z izhajanjem.

Goveje meso se je pocenilo na ukaz mestnega tržnega nadzorstva v Ljubljani. Nekateri mesarji so ga v konkurenci začeli prodajati ceneje in tržno nadzorstvo se je prepiralo, da kljub temu še dobro zasluži. Zato je odredilo, da se zniža cena prvovrstnemu govejemu mesu od 12 na 10 Din za kg, drugovrstnemu pa od 10 na 8.

Zajce love z mrežami v okolici Jakovca v Medjimurju. Tamkajšnji lovci prirejajo love na divje zajce brez pušk, samo z mrežami. V mreže naženejo zajce in jih nato žive polove. Ujete zajce pošiljajo v kletkah v inozemstvo, zlasti na Holandsko. Zadnjič so pri enem samem lovu ujeli nad 200 divjih zajcev.

Kri je tekla na sveti večer. Na sveti večer je v vasi Mali Ban pri Št. Jerneju na Dolenskem orožnik do smrti zabodel Brdika Franca iz Velikega Bana, ki se je upiral aretaciji. Brdik je bil pred 3 leti obsojen na 5 mesecev zapora, vendar se je ves čas znal spretno skrivati, da mu ni bilo treba sedeti. Na sveti večer pa sta ga dva orožnika zalotila doma. Aretaciji se je uprl in bi skoraj užugal oba orožnika. Po nesreči ga je eden od orožnikov zabodel v trebuh.

Razširite ljubljansko bolnišnico! Naval bolnikov v ljubljansko bolnišnico je zadnja leta takšen, da je bolnišnica zmerom nabito polna. Stalno primanjkuje postelj in bolnišnica je prisiljena sprejemati le težje bolne bolnike. Kljub temu po mora mnogo bolnikov ležati na tleh ali pa se stiskati po dva na eni postelji. Skrajni čas bi že bil, da se ljubljanska bolnišnica razširi.

»Štampa« ne plačuje svojih časnikarjev. V uredništvu beograjskega dnevnika »Štampa«, ki je preteklo leto spomladi zlił toliko žolča na slovenske bojovnike, je prišlo do stavke uredniškega osebja, ker lastništvo ni v redu izplačevalo zaslužkov. Osrednji odbor Jugoslovanskega novinarskega združenja je sprejel sklep, s katerim prepoveduje vsem članom združenja sodelovanje pri »Štampi« toliko časa, dokler se ne uredi razmere med lastništvom in uredniki.

Promocija. Dne 22. dec. 1934 je na graški univerzi promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Vladimir Breznik iz Ptuja.

S hitrostjo 506 kilometrov na uro je letel na božični dan francoski letalec Delmotte in s tem postavil nov hitrostni rekord za kopna letala. Rekord za vodna letala znaša 709 kilometrov na uro in ga drži Italijan Agello, vendar upa Delmotte, da bo s kopnim letalom prekosil ta rekord. Kje je meja teh bajnih hitrosti?

700 londonskih revežev je bilo na božični dan v gosteh pri angleškem kralju in kraljici. Vsi so bili pogoščeni z dobro jedjo in pijačo ter nato še posebej obdarovani.

Solne pege so krive krize! Ameriški zvezdogled Burton je presenetil svet s to ugotovitvijo. Pravi, da povečanju solčnih peg sledi vedno neugodni pojavi na zemlji. To si razlaga učenjak s tem, da solne pege neugodno vplivajo na človeško čuvstvanje in vse njegovo delovanje. Pravi dalje, da obstoji vzročna zveza med velikostjo solčnih peg in usodo človeškega rodu. Če torej učenjaku verjamemo, moramo kar potrpežljivo počakati, da se solne pege spet zmanjšajo. Potem bo tudi krize konec...

Na ameriških cestah preži smrt. Po statistiki se je v Združenih državah v zadnjih 10 mesecih pripetilo 600.000 avtomobilskih nezgod. Pri tem je bilo 24.800 ljudi ubitih in 740.000 ranjenih. Otrok, ki so se ponesrečili pri teh nezgodah, statistika sploh ne upošteva. Iz drugih statistik je znano, da se vsako leto na ameriških cestah ponesreči okrog 100.000 otrok.

Amerika gradi nove tanke. Zadnje tedne so v Ameriki pod nadzorstvom strokovnjakov iz vojnega ministrstva preizkušali novo vrsto tanka, ki predstavlja pravečto bojno pošast. Novi tank je težak 8 ton in doseže brzino 100 kilometrov na uro. V tanku je prostora za štiri osebe, katerih kabino ščiti 19 milimetrov debel oklep iz posebne vrste jekla. Tega oklepa ne prebije noben izstre-

je edina opora in pomoč. Poznam pa tudi neko njeno sošolko, »prijateljico« visokega gospoda, ki so ji morali napisati šolske rede na ukaz. Na razpolago je imela sijajno mesto salonski voz, državni avto, nazadnje pa še ženina... Pa še pravijo, da je na svetu red in pravica?

lek. Tank je oborožen z dvema strojnima puškama kalibra 8 mm in z eno strojnico kalibra 12 in pol mm. Razen tega je v tanku na razpolago še več strojnih samokresov za boj iz bližine. Nadalje je v tanku radioodajna postaja na kratke valove, ki deluje s polmerom 135 kilometrov, tako da tank z njeno pomočjo vzdržuje zvezo z drugimi tanki kakor tudi s svojim poveljstvom. Četudi so ga preizkušali na najtežjem terenu, ni utrpel nobenega defekta. Ameriško vojno ministrstvo se je odločilo, da se še letos zgradi veliko število teh tankov. — Lepi izgledi za mir!

Iz strahu pred politiko je šel v smrt. V Liffreu na Francoskem se je obesil neki 30 letni posestnik, ker bi moral biti izvoljen v občinski svet. Mož, ki je bil oče dveh otrok in je živel v srečnem zakonu, se je doslej zmerom na vse kriplje branil delovanja v politiki. Ko pa je zvedel, da ga končnoveljavno postavili na kandidatno listo za občinske volitve, je šel iz strahu pred politiko raje prostovoljno v smrt...

Pri poroki ga je zadela kap. V Johannesburgu v Afriki se je pred kratkim pripetil žalosten dogodek: Mlad učitelj in mlada učiteljica sta se poznala že 8 let, vendar se nista marala poročiti prej, dokler si ne prihranita toliko, da bi nevesta lahko pustila službo. Pred kratkim je ženin dobil dobro službo s takimi dohodki, da bi lahko preživljal tudi ženo. Takoj sta šla pred oltar, toda še preden je nesrečni ženin izrekel besedo: da, ga je zadela srčna kap in zgrudil se je mrtev.

Premog, drva, koks
D. ČEBIN, Wolfova 1. - Tel. 20-56.

Blagoslovljeno novo leto

žele vsem svojim
odjemalcem

GORENJSKE MLEKARSKE ZADRUGE
NAKLO PRI KRANJU — LJUBLJANA

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd
Kralja Milana 13

Zagreb
Jurišičeva ul. 8

F. HRENORIČ

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28

Telefon 24-04

Veselo, srečno in uspešno novo leto

želi vsem prijateljem
in znancem

**STANE
VIDMAR**

Konfekcijska in manufakturna trgovina

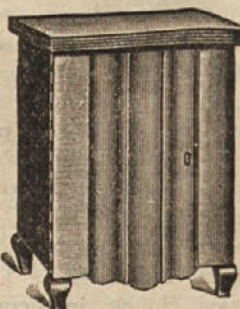
Ivan Mastnak
Celje

Kralja Petra cesta šte. 15

Priporoča svojo veliko zalogo moških in de-
ških oblek, površnike, zimske plašče,
usnjate suknje,

moške in ženske štofe, ter vse v manufak-
turo pripadajoče predmete po izredno
ugodnih cenah.

Praktična darila za novo leto so Adler in Gritzner šivalni stroji

samo pri tvrdki

**Jos.
Petelinč**
Ljubljana

blizu Prešernovega
spomenika, za vodo
Večletna garancija!